

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בית נאמן

שיעורו של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז צוק"ל

חודש אלול התשס"ט

נושאי השיעור:

לשעה טובה
תתקבצו ותחננו

ראש השנה

א. קריאת תהלים בראש השנה. ב. סדר ליל ראש השנה. ג. על תמר אחד מברכים ועל השני אומרים 'הי רצון'. ד. שינה בראש השנה. ה. משניות מסכת ראש השנה. ו. פיוטים מיוחדים לראש השנה.

נושאי ההערות: א. אכילת 'גזר' כחלק מסימני ראש השנה. ב. ברכת שהחיינו על כל פרי בנפרד. ג. מאמרים שהובאו בשם הירושלמי. ד. חידה: נביא אחד לא רצה ללכת לעיר המוסיפה על שמו חמשים, עד שנבלע בתוך חמשים, ומספר בני העיר כמספר שם העיר כפול אלף. ה. גם היום עושים יו"ט שני בחו"ל. ו. רבא היה צם כיפור יומיים. ז. 'מעולם לא מצינו אלול מעובר מימות עזרא ואילך', לא הכוונה שלא מצינו לגמרי, אלא הכוונה לא מצוי, אבל היו מקרים.

בדלעת, רב האי גאון מתחיל בדלעת.

יכינו הכל מסודר בצלחות

ג. תפתחו את הר"ן בסוף מסכת ראש השנה בעמוד האחרון, והוא אומר שם שלרב האי גאון היו מביאים לביל ראש השנה חמשה דברים, והסימן שלהם - "קר כסת". קר - קרא ורוביא, אחר כך כרתי סילקא תמרים. תמרים כתובים בגמרא, אחר כך הוסיפו עוד במשך הדורות, הוסיפו לב, הוסיפו ביצה - "לבנה כביצה", הוסיפו דגים - "שנפרה וגרבה", (ולא כולם אוכלים דגים). אבל זה הסדר. כאשר כל אחד יש לו בצלחת שלו את הסימנים של "קרקר סכר" ויש לו גם כף, כבר חתכו אותם (אפשר להכין אותם אפילו לפני החג), אחר כך בעל הבית מרים את הכף ואומר: "עכשיו 'קרא', כולם ביחד - יהי רצון מלפניך..." אפשר גם בשיבה לעשות את זה, בכל שלחן יכינו הדברים (זה חמש דקות הכנה) ואחר כך כולם ביחד. גומרים את כל הסדר של המלוח, אוכלים סעודה של חג, ולא ממלאים כריסם. הפסוק אמר "אכלו משמנים ושתו ממותקים" (נחמיה ח' י'), לא אמר "מלאו את הכרס..." אדרבא, הפסוק המשיך "ושלחו מנות לאין נכון לו", אם נשאר לכם שיריים, תתנו את זה למי שאין לו. לא צריך שאחר כך אדם יתעייף ולא יוכל לקרוא כלום, ואחרי הסעודה אוכלים דברים מתוקים כמו שכתוב בסידור שלנו, תמרים וכו'.

2. [שאלה ממוה"ר הגאון רבי צמח שליט"א: יש שעושים גזר, זה בסדר? והשיב לו מרן רבנו זצ"ל:] גזר זה מנהג האשכנזים שאין להם קרא, ועושים גזר בגלל שקוראין לו באדיש 'מירן'. ומיירן באדיש פירושה להתרבות, לפרות ולרבות (ראה מג"א ריש סימן תקפ"ג). בגלל זה האשכנזים שיהיו בריאים הם כפולים מאתנו פי עשרה, בגלל שהם אוכלים גזר [בראש השנה]. אבל אחר כך בארץ הם אומרים על גזר "שתקרע רוע גזר דיננו". אבל איך זה מובן, גזר, שתקרע את הגזר?... תקרע 'קרא' הכי טוב. כל אלה האשכנזים שלא לוקחים קרא, צריכים בארץ לקחת 'קרא'. למה? כי זה כתוב בגמרא. לא בדין את זה אנחנו הספרדים מלבנו... זה כתוב בגמרא, באירופה לא היה לכם, עכשיו יש. אז למה אתם מחזיקים בגזר בכך? לא, תזרקו אותו... "לגזר ים סוף לגזרים כי לעולם חסדו" (תהלים קל"ו, י"ג), תקחו את הקרא, אין יותר טוב מזה. זה הסדר של הגמרא, וככה נקרא בג'רבא - "סדר אלקארע". תראו רבנו נסים בעמוד האחרון של ראש השנה שאומר שלרב האי גאון מביאים לביל ראש השנה של שיש בו חמשה דברים, וסימנם 'קר כסת', והראשון שבהם 'קרא'.

כל רגע של פנאי לקרוא תהלים

א. ¹ בימי ראש השנה משתדלים לא לבזבז הרבה זמן לחנם. פעם הסימנים היו לוקחים לנו שעתיים, עד שיעברך זה ועד שתברך זה, ועד שנביא לזה, אבל אחר כך ראינו שהזמן בראש השנה הוא יקר מאד, יש מכתב מהאדמו"ר רבי יוסף יצחק מליובאוויטש שנדפס בתהלים של חב"ד (היינו קוראים בו פעם בחוץ לארץ, ונשאר לי אחד למזכרת), כותב שם: "כל רגע פנוי לאמר תהלים". בליל ראש השנה כל רגע של פנאי לקרוא תהלים, אינך יודע כמה מקטרגים יש, ה' ירחם, כמה עבירות, כמה דברים, כמה שיחה בטלה, כמה מעשים רעים, אלף דברים ואחת, ואין סוף לקטרגים. מחפשים עלינו בעיות, יש מלאכים שזו העבודה שלהם. לכן אומרים "שיתמו" ו"שיכרתו" ו"שיסתלקו". בן איש חי אומר (ש"א פרשת ניצבים הלכה ד') "תמו" זה על האויבים של מטה, "שיכרתו" אלה האויבים שנבראו מהעוונות שלנו, "יסתלקו" זה המקטרגים העליונים, אין לנו כח לכרות אותם, רק לסלק אותם, "תעשו טובה, תעזבו אותנו". לכן חבל לבזבז שעתיים בסימנים, למדנו בבית שיטה פשוטה, מביאים צלחות, ומתחילה שמים בהם את כל הדברים המלוחים ביחד.

זה הסדר הכי טוב בעולם

ב. בכל צלחת יש שמה שבעה דברים, הסימן שלהם "קרקר סכר" - קרא [-דלעת], ריאה, לב - קלב בערבית (כל מלה אומרים אותה בערבית זכר לאבותינו), אחר כך ראש. סלקא, כרתי, רוביא. בתחילה לוקחים דלעת, ותדעו לכם שזה הסדר הכי טוב בעולם, אל תחליפו אותו בשום סדר. יש מתחילים בתפוח, אבל לא כדאי, משום שהתמרים קודמים לתפוח. יש מתחילים בתמרים, אבל לא כדאי משתי סיבות. אם אתה מתחיל בדברים המתוקים, תשבע אחר כך, זה אחרי המוציא, כשיביאו לך תבשיל, כבר הבטן שלך מלאה, מתוק על מתוק על מתוק עד רבי מעתק... לא כדאי. לכן תאכל את המלוחים בהתחלה, ואת המתוקים תשאיר בסוף. ממש נחת רוח לעשות את זה, זו עצה של רבי ישראל כהן שיהיה בריא, כשעשינו אותה היה לנו טוב. לא היה "נפש שבעה תבוס נופת" (משלי כ"ז), ונפש שבעה מנופת - תבוס תבשיל... אז תקח את המלוחים בהתחלה (אם לעשות ככה או לא לעשות ככה, [כלומר אם להביא את המתוקים בסוף הסעודה או בתחילתה] לא משנה, על כל פנים את המלוחים עושים קודם המתוקים, זה ברור), את הקרא, אחר כך ראש כבש וכו'. ועל הקרא יש עדיפות להתחיל בה חוץ ממה שאמרתי, כי הגמרא (בהוריות דף י"ב ע"א וכריתות דף ו' ע"א) מתחילה 1. דרשה זו נמסרה ע"י מרן רבנו הגדול זצ"ל לבחוריישיבתנו הקדושה - ישיבה קטנה בחודש אלול התשס"ט. תודתנו נתונה לקו בית נאמן על שמסרו לדינו דרשה זו ושכמ"ה. המערכת.

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	18:15	20:07
ת"א:	18:32	20:04
חיפה:	18:22	20:04
ב"ש:	18:32	20:04

הדלקת נרות בליל יום ב' של ראש השנה:
אחר צאת השבת / ר"ת

על אחד יברך ועל אחד יאמר יהי רצון

ד. ועל ה'קרא' לא צריך לברך כלום, הייתה טעות בספרים של פעם של בקאל, (הייתה להם כל הזמן התחרות מנצור ובקאל זכרונם לברכה), הוא אומר: "תביא שני דברים שמברכים עליהם עץ ואדמה, למשל ענבים לפטור פרי העץ, ואדמה לפטור את האדמה". שתי טעויות יש לו, קודם כל אי אפשר להתחיל בענבים לפני תמרים (ועל התמרים צריך לומר עליהם שיתמו). ב', מה יש לך אדמה? יש לך אבטיח?! כל הדברים באים מחמת הסעודה, קרא וסלקא וכרתי וכו' אינם צריכים ברכה, אז אין צריך להביא לאדמה שום דבר. וברכת העץ כשתגיע לתמרים תקח שנים, ככה אומר בן איש חי (ש"א פרשת ניצבים הלכה ד'). על התמר הראשון תברך "בורא פרי העץ", ועל השני תאמר עליו "יהי רצון... שיתמו אויבינו ושונאינו", זו הדרך הטובה ביותר. ואם לאדם אסור תמר, למשל הוא עם סוכרת, קודם כל התמרים הם צהובים ואין בהם כל כך סוכר, ואפשר גם לקחת חצי חצי, "פטמה לחצאין כשרה"... תיקח חצי תמר, תברך עליו עץ, ואם הוא חדש תברך גם שהחינו, ואחר כך תקח את השני ותאמר "שיתמו אויבינו". ואם גם הרימונו חדש, וגם התאנים, ויש לך גם חבושים חדשים, ברכת "שהחינו" אחת פוטרת את כולם.³

תהלים קוראים בשפיכת הלב

ה. אחר כך אחרי הסעודה לא הולכים בטלים, אי אפשר לקרוא הרבה תהלים. בספרים של פעם שהיה בהם ניחוח של פעם, ניחוח של הקבלה, ניחוח של ליורנו, ניחוח של חסידים (אמנם חלק גדול לקוח מחמדת ימים) אומר שבלייל ראש השנה אחרי הסעודה ישב ויקרא תהלים שני ספרים, כלומר יגמור עד פרק ע"ב [כלומר ספר התהלים מחולק לחמשה ספרים, ויגמור בלייל שני חלקים], יגיע שמה ל"כלו תפלות דוד בן ישי" והולכים לישון. **מחר בבוקר יקום באשמורת לפני עלות השחר** (כמו שאומר בן איש חי ש"א פרשת ניצבים הלכה י"א) ויקרא ממזמור ע"ג עד הסוף, אז ממילא כבר בלייל ובבוקר כבר קרא את כל התהלים, ובצהריים יקרא עוד פעם תהלים. אבל זה בולע את התהלים... **תהלים לא קוראים אותו בבליעה, תהלים קוראים אותו לאט לאט, קוראים אותו בשפיכת הלב.** איך אמרה חנה? "ואשפוך את נפשי לפני ה'" (ש"א א' ט"ו). **אדם שאינו יודע מה זה תפלה, ומה היא יכולה לעשות - הוא אומלל בחיים!** אתם יודעים למה הוא אומלל? יש לכל אדם בעיות חבילות חבילות, רק לא כל אחד מספר את החבילות שיש לו, ויש לך כתובת אחת שלה אתה יכול לספר הכל, לה אתה יכול להשתפך, לה אתה יכול לבכות. יש בני אדם באים לפני ובוכים. **מה אתם בוכים לי? אני בשר ודם, כמוני כמוך, כעמי כעמך, כסוסי כסוסין" (מלכים א' כ"ד).** למה אתה בוכה? אתה רוצה לבכות? תסגור את החדר, תקרא תהלים עם דמעות, והדמעות האלה פועלות הרבה מאד. היה יהודי אחד שאתם מכירים אותו (הוא מתפלל באליהו הנביא חזן בשבת), שלש עשרה שנה (כמדומני) אשתו לא ילדה לו, שנה אחת עלה להפטרה בראש השנה, קרא את ההפטרה ואשתו מקשיבה מלמעלה, כשהגיע לפסוק "אם ראה תראה בעני אמתך, וזכרתי ולא תשכח את אמתך, ונתת לאמתך זרע אנשים" (שמואל א' א', י"א), הוא בכה והיא בכתה מלמעלה, כולם שמעו את הבכי שלהם [ובכו אתם], הוא לא יכול היה לעצור את עצמו. באותה שנה נולדה לו בת יחידה וזהו! אני זוכר כשהוא עשה לה בת מצוה בגיל שנים עשרה, בירכתי אותו [בעוד ילדים], אבל הברכה לא התקיימה, **לא תמיד הברכות מתקיימות, רק כשיש אתם תפלה של בכי.** אדם קורא תהלים ובולע אותו ולא מרגיש כלום - טוטוטו, גמרתי

3. [שאלה ממוה"ר הגאון רבי צמח שליט"א: אפשר להביא כל אחד לבד ולברך עליו "שהחינו" ולהרבות בברכות? ואמר לו מרן זצ"ל:] אפשר להביא כל אחד לבד, כי ביום טוב ושבט אפשר להרבות בברכות כדי להגיע למאה ברכות. אפשר גם להביא חלק מהפירות לפני החג ולברך עליהם שהחינו, ככה שלא יהיה לך ארבע שהחינו בבת אחת אחד אחרי השני, אבל אפשר לברך על כולם בחג. כותב ערך השלחן (בסימן קצ"א סק"ד) והוא מוכיח את זה מהרמב"ם הלכות תפלה (סוף פ"ז כמדומני [הוא שם בהט"ו-ט"ז]) שאומר בשבת יאכל פרי ויברך אחריו, ועוד פעם יאכל פרי ויברך, איך אתה גורם ברכה שאינה צריכה?! אלא מותר בשבת ויום טוב לגרום ברכה שאינה צריכה כדי להגיע למאה ברכות [וע"ע בשו"ת תי"ד ח"ו סימן כ"ו].

את התהלים... לא! תקרא תהלים פעם אחת [לאט ובכוונה]. ככה כותב רבי כלפון ע"ה (עיין ברית כהונה מערכת הרי"ש אות ח"י) שבראש השנה קוראים תהלים פעם אחת ביום ראשון ופעם אחת ביום שני. לכן אדם קורא בלייל ראש השנה עשרים מזמורים, שלושים מזמורים, זה בסדר.

שינה בראש השנה

ו. אנחנו צריכים לקום מוקדם, וגם להשתדל לא לישון ביום. ביום ראש השנה אין ישנים. רק מי שקשה לו מאד יתאמץ, ואם הוא לא יכול, יתאפק וישן אחר חצות. וכדי שאדם יוכל לעמוד בזה, יש כמה דרכים. בלייל לא לאחר הרבה, ובבקר לא חייבים לקום לפני עמוד השחר, די לקום לפני הנץ. (מסתמא מתפללים כאן מוקדם בשש ומשהו, זה כבר לפני הנץ). יש לנו גמרא בברכות (דף ח' ע"ב) שאומרת שלפעמים לעניינים מסויימים עד זריחת השמש זה נקרא לילה, לכן מוטב לקום אחרי עמוד השחר לפני הנץ, מאשר לקום לפני עמוד השחר ובאמצע היום להתנמנם. **ולמה לא ישנים בראש השנה?** כי יש ירושלמי שמוכא בראשונים⁴: "מאן דדמיך בריש שתא, דמיך מזליה" - מי שהוא ישן ביום ראש השנה, המזל שלו יישן אתו... [שואלים עליו-] אה, איפה הוא? קורא תהלים. קורא תהלים? קח שנה טובה. - הוא מתפלל, קח שנה טובה. - הוא מקשיב את התקיעות, קח שנה טובה. אבל ישאלו: איפה הוא? הוא נרדם... נרדם? "מה לך נרדם? קום קרא אל אלקיך"⁵ (יונה א', ו)... אז בן אדם שנרדם זה לא יפה, לכן אדם ישתדל שביום לפחות יהיה עירני, רק אם הוא רואה שהוא לא יכול. למשל יש לו דרשה, והוא לא יכול לתת דרשה כשהוא כולו מבולבל,⁶ [והוא לא יכול לשתות קפה, אז ינוח אחר חצות היום. אם אתה יכול], תשתה כוס קפה, ובלייל יגמרו מהר את הסדר.

משניות מסכת ראש השנה

ז. ואחרי שגומרים את הסעודה, קוראים גם פרקי מסכת ראש השנה, כל כך מתוקים הפרקים האלה. אתם יודעים מה עושים הפרקים האלה? מחזירים אותנו לימי בית שני אלפיים שנה אחורנית, כאשר היו צריכים להכריז לכל היהודים של בבל ומזרח ומערב (כולם סביבות ארץ ישראל) מתי קבענו את ראש השנה, ומתי קבענו ראש חודש. איך היו עושים? היו עולים על גבי הר, עושים משואות - מדורה גדולה, לא של ל"ג לעומר... אלא בשביל להודיע שהלילה ראש חודש. עושים מדורה ומחכים ומחכים עד שיראה בהר שמולו שגם עושים מדורה, וזה סימן שהוא קיבל את המסר. עוד מדורה ועוד מדורה, "מסרטבא לגרופינא, ומגרופינא

4. לפנינו זה לא מופיע, הירושלמי שלנו חסר מאד, יש חכמים שעשו רשימה מכל מיני מאמרים שהובאו בראשונים בשם הירושלמי ולפנינו הם חסרים, ביניהם המאמר הזה.

5. זוכרים למי אמרו מה לך נרדם? ליונה. בסוף איפה שמו את יונה? בתוך הים. יש לנו חידה אחת עליו - "נביא אחד לא רצה ללכת לעיר המוסיפה על שמו חמשים, עד שנבלע בתוך חמשים, ומספר בני העיר כמספר שם העיר כפול אלף". נו, מה זה? הנביא יונה לא רצה ללכת לנינוה, נינוה מוסיפה על יונה נון - חמשים. והוא לא רצה ללכת עד שנבלע בתוך הים, ים גימטריא חמשים, ויש עוד פירוש, דג בארמית זה נון - נונה, אז הוא נבלע בבטן הדג, "וימן ה' דג גדול לבלוע את יונה" (יונה ב' א'). וגם דג גדול עולה חמשים. (דג בגימטריא שבע, וגדול זה ארבעים ושלוש). אז הוא נבלע בתוך חמשים, ומספר בני העיר - נינוה - כמספר שמה כפול אלף. מה הכוונה? כתוב בפסוק האחרון של יונה "אשר יש בה הרבה משתים עשרה ריבוא אדם, אשר לא ידע בין מימינו לשמאלו ובהמה רבה" (שם ד', י"א). מה זה שנים עשרה רבוא? מאה ועשרים אלף. ויש בה יותר מזה, אז כמה יש בה? [לפחות] מאה עשרים ואחת. כמה עולה נינוה? מאה ועשרים אחת. אז יש בה מאה עשרים ואחד אלף.

6. אני למשל לא יכול לשתות קפה ותה, הם מזיקים לי, מפריעים לי, עושים לי ליחה. ניסיתי לשתות מים חמים בבוקר עם כמה טיפות של לימון, גם הם עושים לי ליחה. למדתי לשתות מים חמים בלבד, אל תוסיף עליהם כלום... "לא תוסיף עליו ולא תגרע ממנו" (דברים י"ג, א'). ככה אני הולך לסליחות בבוקר עם מים חמים, שוטפים לי את הגרון וזה בסדר. אבל יש אנשים שאין להם שום בעיה, כשהיינו בריאים הייתי שותה בלייל שבועות ארבע-חמש כוסות קפה, וזה לא מפריע כלום.

דברי התורה בעלון יהיו לרפואת מרת **שולמית** ברכה טובה תחיל בת הרבנית **אסתר** (חיה) **לויזה** ע"ה.

לע"נ אבי הישיבה הרה"צ **רבי בנימין הכהן בן מבירכה** זצ"ל.

"תפתח לנו שערי אהבה, בזכות אביי ורבא"

ח. יש פיוטים יפים של רבי יוסף חיים (בספר לשון חכמים ח"א סי' ו', ונדפסו במחזור איש מצליח לראש השנה בסדר הקידוש) שהשנה [התשס"ט] התלמידים גילו פירושים לכל המלים. [ונדפסו בקובץ "משה ואלעזר" תמוז התשס"ט מס' 33, ושוב בתוספת נופך בעלון בית נאמן שבת שובה תשפ"ד]. פעם גיליתי פירושים לששה-שבעה [בתים], לדוגמא: "תפתח לנו שערי אהבה, בזכות אביי ורבא". מה זה אהבה - אביי ורבא? מה הקשר? אלא אביי ורבא כל הזמן חולקים, אבל היו אוהבים אחד את השני. "תרגמא רבא אליבא דאביי, ותרגמא אביי אליבא דרבא" [- כלומר רבא מתרץ את הקושיות על אביי, ואביי מתרץ את הקושיות על רבא] - אתם מקשים על החבר שלי? נכון שדעתי לא כמוהו, אבל על הקושיא שהקשיתם יש לי תירוץ בשבילו, אז זה "שערי אהבה בזכות אביי ורבא". **ככה צריכים תלמידי הישיבה לאהוב אחד את השני. גם כשחולקים בהלכה**, גם כשנדמה לו שחבירו תפס את הרבנות באיזה מושב... הכל דברים בטלים, הוא תפס רבנות קטנה, ואתה תתפוש כפליים וכפליים. הכל דברים בטלים, כל המעמדות, כל המושבות, כל הכספים. תראו כמה עשירים גדולים רחמנא ליצלן הדרדרו כולם, עד שיש ספק בשנה הבאה **תש"ע** מה הפירוש, יש אומרים תהיה שנת עושר, ויש אומרים הפוך... אנחנו נפרש אותה לטובה, **אמנם בשביל הרשעים, ובשביל אומות העולם שעושים לנו צרות, תהיה להם שנת עוני, אבל לישראל תהיה להם שנת עושר**.

מלך ביופיו תחזינה עיניך

ט. עכשיו נקרא את הפיוט הזה שחיבר אותו חכם בבבל, דור אחד לפני הבן איש חי "שום תשים עליך מלך" [פיוט זה נמצא במחזור הישיבה אחר משניות ראש השנה והקריאה של הזהור וכו'. וכאן קרא מרן זצ"ל עם הבחורים פיוט "שום תשים עליך מלך", ואחר כך אמר: [חמשה עשר בתים יש פה, בכל בית ארבעה משפטים] [שכולם מסתיימים ב"מלך"]. כמה משפטים יש לנו? ששים משפטים. וכל משפט לקוח מפסוק בתנ"ך, **אני מטיל עליכם במשך השבוע - עד יום חמישי - לחפש מקורות לכל משפט. ומי שיכול, גם לחפש מקורות וגם להסביר את הכוונה של החכם**. זה גאון היה, חכם בעל מופתים גוראים, יש עליו סיפורים מכאן ועד הודעה חדשה, אבל המלים כאן כל כך נוגעות ללב. "עתה התחתן במלך" (ש"א י"ח כ"ב) - עתה תתקרב לקב"ה, תחזור בתשובה, תלך בדרך המלך, "כי כן ציוה לי המלך" (ע"פ אסתר ג' ב'). אז כל אחד ישתדל, אפשר שכל כיתה ביחד יקדישו חצי שעה ביום לאסוף מקורות. לא תמיד הפסוק בנוי בדיוק באותם המלים, לפעמים זה שונה מעט, אבל הבקיאיות שלו בלי קונקורדנציה, בלי מסורת הש"ס, ובלי אנציקלופדיה. [מוה"ר רבי צמח: אבל לתלמידים מותר לחפש בהם? ואמר מרן זצ"ל:] ודאי, ודאי, יכולים לחפש במחשב ובכל דבר שתמצאו. מי שיכול בלי מחשב - אדרבא, אבל לא חייבים. העיקר שתטעמו מריח הפיוטים של רבותינו, זה לא מחכמי ספרד של פעם, זה מהדורות האחרונים, הוא חי בדורו של רבי משה חיים סבו של הבן איש חי. כדאי לקרוא, ומי שיכול לכתוב הסבר - ההסבר שלו יודפס בלי נדר בחוברת הבאה של "משה ואלעזר" [קובץ פנימי היוצא לאור מטעם הישיבה]. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

לחזור, ומחזור לבית בלתי, ואינו זז משם עד שרואה כל הגולה לפניו כמדורת האש" (ר"ה דף כ"ב ע"ב), ואז בבבל יודעים שנקבע ראש חודש. מה עשו הרשעים הארורים הבייתוסים? תמיד עושים להכעיס, כל דבר עושים להכעיס. מה עשו? פעם אחת החודש היה מלא, חודש שלוש יום, מה הם עשו? לילה לפני כן עשו מדורות והטעו את כל בני הגולה! אז אמרו חכמים: אין ברירה, חייבים לעשות שלוחים. השלוחים הולכים ומבשרים "נקבע ראש חודש". אבל לשלוחים אין מטוס, מה עושים? יש מקומות שהגיעו ויש מקומות שלא הגיעו. ומקומות שלא הגיעו צריך לעשות חג יומים, זו הסיבה שעושים יום טוב שני של גלויות⁷. חוץ מדבר אחד - כיפור עושים רק יום אחד, כי זו סכנת נפשות לצום יומים⁸. אז אחרי שגומרים את המשניות האלה, שיש בהם חן מיוחד, יש בהם יופי מיוחד, [אפשר ללמוד] עם הפירושים הארוכים, וגם להבין קצת, מספיק. אחר כך יש לך קטע של הזהור שמדבר על התקיעות, ואחר כך יש לנו פיוט יפה שאני רוצה לקרוא אותו לפניכם.

7. אפילו שהיום לא צריך שליח. יש לנו מטוסים, ויש לנו פאקסים, ויש לנו טלפונים, ויש לנו פרי חדש [שכתב את סדרי השנים עד סוף האלף השני], ויש לנו חשבונות של העיבור שאפשר לחשב אלף שנה קדימה ואלף שנה אחורה, אבל אמרו חכמים, נקבע הדבר - נקבע (ויש לזה גם טעם על פי הסוד). זהו, היום לא משנים.

8. יש חכם אחד בגמרא שהיה צם יומים, זה רבא בראש השנה (דף כ"א ע"א). הוא היה צם בתענית כיפור יומים. אומר הבן איש חי (בספר בן יהודיע, אתמול קראנו אותו [בשיעור עין יעקב]) על מה שרבא היה מקבל שלום ממתבתא דרקינא כל ערב כיפור. היו שלשה אנשים, אבא אומנא - יהודי צדיק ששמו אבא, שהיה מקיז דם, כל יום אחרי שגומר את העבודה עם הפציינטיים שלו מקבל מהשמים קול "שלום עליך". למה שלום עליך? כי היה נזהר בצניעות, נזהר בהפרדה בין גברים לנשים, נזהר שלא להסתכל, היה צדיק. אמרו: ככה אתה צדיק? "צרו של אדם מתגבר עליו בכל יום" (סוכה דף נ"ב ע"א) והתגברת? אומרים לו "שלום עליך". ואביי מקבל שלום כל ערב שבת, אז הוא היה מקנא בו, אמרו לו: תשמע, אתה לא עשית כמו שהוא עושה. אתה יודע מה הוא עושה? באים עניי, הם לא צריכים לשלם, הם עוברים ליד הקופה (יש לו קופסא), והעני אומר: אדוני הרופא, אין לי מה לשלם. והוא אומר לו: ה' יתן לך בריאות, יתן לך חיים טובים, יתן לך שנה טובה. לא אומר כלום. ואם יבוא תלמיד חכם, הוא לא מקבל ממנו כסף, אפילו שיש לו - אל תשלם. היה אדם גדול. אתה [אביי] ראש ישיבה, אין לך אפשרות לעשות דברים כאלה, מספיק לך שלום ביום ששי. ורבא חבירו של אביי מקבל הודעה מהשמים כל ערב כיפור, למה ערב כיפור? אמרו לו: תשמע, אתה הרב האזורי, כולם צריכים אותך, די לך שאתה מגן בתורה שלך על כל הכרך ועל כל האזור. (תענית דף כ"א ע"ב). אז אומר רבי יוסף חיים: למה בערב כיפור? כי הוא היה צם יומים. ולמה הוא צם יומים? כי אף על פי שכתבו בגמרא (ר"ה דף י"ט ע"ב) שתמיד אלול היה חסר, "מעולם לא מצינו אלול מעובר ממות עזרא ואילן", לא הכוונה שלא מצינו לגמרי, אלא הכוונה לא מצוי, אבל היו מקרים. יש לי לפחות עשרה מקרים במשך ימי בית שני ואחריו שאלול היה מלא [עיי' בספר סלת נקיה בקונטרס פפרואות לחכמה סי' ט' אות ט']. היום אלול תמיד חסר, ממילא כיפור ידוע באיזה יום מסויים, אבל רבא אומר: מי יודע? אולי השנה לא באו עדים ואלול היה מלא שלוש יום, לכן היה צם עוד יום, "זימנא חדא אשתכח כוותיה" - פעם אחת נמצא כמו שהוא אומר. אתמול שאל מישו קושיא מעניינת, אם ככה שרבא יש לו בת קול ערב כיפור, אז למה הוא צם יומיים? הוא יודע היום יש לי בת קול, אז היום כיפור, שיעשה רק יום אחד. הרי יש לך בת קול שאומרת לך? אמרתי לו: "אין משגיחין בבת קול" (ברכות דף נ"ב ע"א), לא בונים הלכות על פי בת קול. הוא רצה להחמיר - רצה להחמיר.

מסודרות הכמת רחמים
רבנו וזלמדיהון
מאזנים ומסככים
את כל עמך בית ישראל

בסדרה

**שנה
טובה
ומבורכת**

שנה של אהבה וישועה
שנת פירות
והברכה איתך היא לנו
שכולנו נזכר בקרב
לראות בשבוע ה' ציון
וזו ההודוה לזכור טובה
לדודי ה' קדוה העלון
ועל ראש עזרי העלון הקדים
ועליוס המפצים
הקדים והדגלים
שעושים מלאכת קודש
ברפצת תורת אמת

תורת מרן
רבנו הגדול

**ראש
הישיבה**

זיע"א

**שנה
טובה
ומתוקה!**

סגולת האבן בלב ים שר מורן הבן איש חי

חכמת רחמים תבריע עבור את הבן

התקשרו *9105
נעת: 24 שעות, רב קר

או שלחו הודעה
086727523
או בעמדת
נדרים בלש

לכבוד ראש השנה הבעל"ט צידפנו כאן שו"ת נפלא ממורן רבנו הגדול זצ"ל
בעניין שיעור התקיעות, ובו מבאר שיטתו בעמקות ובמתקנות כדרכו בקדש.
(שו"ת זה נדפס בספרו הבהיר שו"ת בית נאמן חלק רביעי הנד"מ חאו"ח ס"ע ע"ז)

בענין שיעור התקיעות

תשרי התשמ"ז

שאלה: שיעור תקיעות ושברים ותרועות כמה הן?

תשובה: כתב מרן בש"ע (סי' תק"ץ ס"ג): יש אומרים ששיעור תקיעה כתרועה ושיעור תרועה כשלש יבבות דהיינו ג' כחות בעלמא כל שהוא והם נקראים טרומיטין. ולפ"ז צריך ליזהר שלא יאריך בשבר כשלשה טרומיטין שא"כ יצא מכלל שבר ונעשה תקיעה (הגה, וי"א דאין לחוש אם האריך בשברים קצת ובלבד שלא יאריך יותר מדי, וכן נוהגים. מרדכי והג"א פרק יום טוב). וצריך להאריך בתקיעה של תשר"ת יותר מבשל תש"ת ובשל תש"ת יותר מבשל תר"ת. ומיהו אם מאריך הרבה בכל תקיעה אין לחוש, שאין לה שיעור למעלה, וכן בתרועה יכול להאריך בה כמו שירצה וכו'. וי"א ששיעור יבבא ג' טרומיטין ושיעור תרועה כשלש יבבות שהם ט' טרומיטין ושיעור תקיעה ג' כ"כ תשעה טרומיטין כתרועה, ולפ"ז אין לחוש אם האריך קצת בשברים. וצריך להאריך בתקיעה של תשר"ת כשיעור י"ח טרומיטין (כצ"ל, וכן הגיהו כל האחרונים. משנה ברורה). ומי שלא האריך בתקיעה כשיעור הזה והאריך בשברים לא קיים מצוה לא כמר ולא כמר. ע"כ. ומבואר בטור וב"ש שדעה ראשונה היא דעת רש"י ורבינו חננאל שפירשו מה שאמרו בגמ' "שיעור תרועה כשלש יבבות" היינו ג' כחות בעלמא כל שהוא הנקראים טרומיטין, ושכן איתא בירושלמי איזהו תרועה כתלת דקיקין. וא"כ שיעור תרועה ג' טרומיטין, ושיעור תקיעה של כל סימן כשיעור תרועה ידידה דהיינו תקיעה דתשר"ת כשיעור שברים ותרועה, ותקיעה דתש"ת כשיעור ג' השברים (שהם ארוכים יותר מתרועה), ותקיעה דתר"ת כשיעור התרועה. ולפ"ז צריך ליזהר שלא יאריך בכל שבר מהשברים כג' טרומיטין, דכל שמאריך בשבר כשיעור תקיעת תר"ת שהוא כג' טרומיטין יצא מכלל שבר ונעשה תקיעה, אע"ג דלגבי תקיעה דסימן ידידה (דתש"ת או תשר"ת) לא הוי כתקיעה. אבל דעת ריב"ם וריב"א (וע' בבאר הגולה שכתב הריב"ש והרשב"א, והוא ט"ס) דשיעור יבבא ג' טרומיטין, וא"כ שיעור תרועה ט' טרומיטין, ושיעור תקיעה לא פחות מט' טרומיטין, וכן דעת הסמ"ג. ולפ"ז אין לחוש אם האריך קצת בשברים. והביא עוד בב"י בשם המרדכי והגהות אשרי שכתבו שא"ץ ליזהר שלא יאריך בשברים כג' טרומיטין דהא דעבדינן שברים היינו משום גנוחי גנח וא"כ תקיעה הוי ג' גניחות והם גדולים יותר וכו' וכמ"ש רש"י כדרך החולים המאריכים בגניחותיהם, ואם יקצר בשברים הרבה נ"ל דלא יצא, וכתב ע"ז מרן בב"י שהעולם לא נהגו כן אלא מקצרים השבר כל מה שאפשר משום דלדעת רש"י במעט שיאריכו יצא מכלל שבר והוי תקיעה שהרי לדידיה שיעור תקיעה הוי כג' כחות של כל שהוא. ע"ש. (ונראה שאע"פ

שכתב מרן גופיה בב"י א"ח סי' יו"ד דרש"י פרשן הוא ולא פסקן. ע"ש. מ"מ הכא שזה מעשים בכל שנה ודאי דפירושו מכוון לפסק הלכה, ולא אמרה מרן אלא במקרים שאינם נוהגים תדיר דאמרינן אילו איתשיל עלה לענין הלכה הוה דייק טפי, משא"כ כאן שזה נוהג בכל יום ראש השנה [וע"ע במבוא לספר ארים נסי גיטין עמוד 66]. ועוד דרבנו חננאל והירושלמי סוברים כרש"י דשיעור תרועה כתלת דקיקין וכמ"ש הרא"ש והובא בב"י, וא"כ ה"ה לשיעור תקיעה שהיא כתרועה ג' דקיקין דהיינו ג' טרומיטין).

ובש"ע השמיט דברי המרדכי והג"א הנ"ל (שהביאם מור"ם בהגה), ולעומת זה כתב בדעת י"א קמא שצריך ליזהר שלא יאריך בשבר כג' טרומיטין ובדעת י"א בתרא שאין לחוש אם האריך קצת וכו', וחתם דבריו דמי שלא האריך בתקיעה כשיעור הזה (כסברא בתרא) והאריך בשברים לא קיים מצוה לא כמר ולא כמר. ע"כ. ונראה שלא חזר בו כלל ממנהג העולם שהביא בב"י שמקצרים השבר כל מה שאפשר, ולכן כתב בדעה ראשונה ולפ"ז צריך ליזהר שלא יאריך, ובדעה שניה כתב ולפ"ז אין לחוש"אם האריך קצת בשברים וכו' (ולא כתב צריך להאריך בשבר וכו'), דמשמע דאם קיצר אתי שפיר אליבא דכ"ע. ולזה גם דייק בלשונו ברישא צריך ליזהר וכו', ולא כתב "אסור" להאריך בשבר וכו', משום דקאי לדינא, שאע"פ שיש חולקים על סברא זו והם בעלי דעה שניה, מ"מ לכתחילה מיהא חיישינן לדעה ראשונה וכדבריו בב"י, ובפרט שהעיד שכן מנהג העולם. וכן נראה מסיום דבריו דשתי הסברות שקולות בעיניו, דמצד אחד יש לנו דעת רש"י ורבנו חננאל שדבריו דברי קבלה וכ"מ בירושלמי, ומאידך דעת ריב"א וריב"ם וסמ"ג. ולכן כתב מרן ומי שלא האריך וכו' לא קיים מצוה לא כמר ולא כמר, ולא כתב בקצרה דהעיקר כיש אומרים בתרא ותו לא. ואפי' את"ל שדעת מרן כ"א בתרא, מ"מ לכתחילה יש לחוש גם לסברא קמא, וכמ"ש המחב"ר (ביו"ד סי' נ"ה) והובא להכה"ח (א"ח סי' י"ג אות ז) דכל מקום שסותם מרן להתיר ואח"כ כותב ויש אוסרים, חושש לסברת האוסרים לכתחילה. ע"ש. וכיו"כ כתב בספר ארץ חיים (בכללים כלל כ') בשם שו"ת הלכות קטנות (ח"א סי' רצ"ג) שכל מקום שסתם מרן להכשיר ואח"כ יש אוסרים, הלכה רווחת לפסוק כיש אוסרים בהפסד מועט. ע"ש. וע"ע להכה"ח יו"ד (סי' ס"ט אות ר"ץ). ואם זה בסתם וי"א, כ"ש ביש ויש, דודאי יפה כחו של הסתם לגבי הי"א מכח י"א בתרא לגבי י"א קמא דסוף סוף תרווייהו בלשון י"א נקט להו (וכ"כ בשו"ת שואל ונשאל ח"ב א"ח סי' כ"ט דכלל דסתם עיקר נגד המחלוקת הוא מוסכם יותר מכלל ד"א וי"א. ע"ש. וע"ע בשו"ת יביע אומר ח"ו ח"מ סי' ב' אות א' ג' ד. ע"ש). ואם נפשך לומר, מאחר שהעיד מרן בב"י שמנהג העולם לקצר בשברים לחוש לדעת רש"י, אין אחר המנהג כלום. וגדולה מזו מצינו בש"ע

מוקדי מכירת ספרי מכון אורח צדיקים ברחבי הארץ:

מוקד מרכזי מושב ברכיה מוסדות "חכמת רחמים" 08-6727523 / 9105* שלוחה 6

חברות:
• הרב יעקב חידד • הספרייה הספרדית רח' 052-767-9513
• הרב משה כץ • בבעת שאול רח' קהתי 054-644-9460
050-410-4217

קריית גת:
מחשבה נאה 050-412-2765
אשקלון:
חנות חוריה 08-6750841

ירושלים:
רחוב שושנה שבז 75, שכונת בלוצית 050-2026644
בני ברק:
ישיבת "כסא רחמים" רח' שוילאל 26

תל אביב:
בתאום עם המוקד בברכיה
סביריה:
רחוב זלמן שער 053-3137692
נתניה:
רחוב הרטום 054-8063283

מצליח כרך ג' חאו"ח סי' ט"ל.

יא. וכעת ראיתי בחוברת ילקוט יוסף הנד"מ דיני הסליחות ור"ה (עמוד 59) שכתב דשיעור שברים כל שבר לא פחות מג' טרומיטין ואין להאריך בשבר כדי ט' טרומיטין ומעלה וכו'. ובהערות שם כתב דב"י כתב שנהגו העולם לקצר בשברים שלא יהיו ג' כחות לחוש לרש"י, והעיקר כמ"ש מרן בש"ע סי' תק"ץ. ע"ש. ובמחכ"ת אין בדברי מרן בש"ע שום גילוי נגד דבריו בב"י. ואם מפני שכתב וי"א ששיעור יבבא ג' טרומיטין, הנה יבבא אין פירושה שבר כלל אלא היינו יבבא הנזכרת בגמרא ששלש ממנה הם תרועה אחת (וכמ"ש בתחלת הסעיף דשיעור תרועה כשלש יבבות), ונ"מ דשיעור תרועה הוי ט' טרומיטין ל"א בתרא. ובמחזור אהלי יעקב לר"ה (דף קי"ט ע"ב) כתב וי"א דשיעור שבר צריך להיות ג' כחות ופחות מזה לא יצא. ע"ש. ונראה שאין כוונתו על ה"א שהובאו בש"ע אלא על דעת הב"ח ודעימיה. ושור"ר להגרא ז"מרגליות במטה אפרים (סי' תק"ץ ס"ו) שכתב כדברי הרב אהלי יעקב הנ"ל, ובאלף למטה שם (סק"ה) הביא דברי המג"א שנוהגים שלא להאריך כשיעור ט' כחות (בשלש השברים), וכתב עליו ולדידי צ"ע דאם מקצר מט' כחות בודאי לא יצא לדעת הריב"ם וריב"א שאף התרועה כשיעור ט' כחות ומכ"ש השברים (וזה כדברי המשנ"ב בשעה"ץ הנ"ל), משא"כ אם מאריך כט' כחות אע"ג דלשיטת רש"י כתבו דיש לזהר נראה שאינו רק זהירות בלבד אבל לא לפסול בדיעבד וכדעת הג"א שהביא הרמ"א וכו', וא"כ לא שבקינן מה שיש לחוש לפסול אף בדיעבד משום זהירות לכתחילה. ע"כ. ושכנגדו חלוק עליו באלף המגן שם (סק"ט) בשם ספר אש"ד (אש דת? ³) דלכתחילה יש לפסוק כדעה הראשונה דהיינו שכל שבר יהיה פחות מג' כחות וכעדות המג"א שנוהגין לקצר בשבר ואם האריך מעט יותר כשר בדיעבד. ע"ש. וכן עיקר לענ"ה, שזו דעת מרן בב"י ובש"ע שהעושה כן לקצר בשבר יוצא ידי כל הדעות ⁴.

3. א"ה: אכן הוא בספר אש דת לרבי מנחם מנדל ב"ר זאב וולף (נדפס בתרס"ד, דף י"א ע"ב). ע"ש. **אביחי נחום ס"ט.**

4. ולפ"ז מה שהגיהו האחרונים בש"ע שצריך להאריך בתקיעה של תשר"ת י"ח טרומיטין, לאו דוקא, אלא פחות ג' משהיו. וכיו"ב כתבו הגר"א שם (סק"ח) והמשנ"ב (סק"י י"ד) דלאו דוקא אלא

יוד" (סי' פ"ט ס"ג) שכתב מרן שאם אכל תבשיל של בשר מותר לאכול אחריו תבשיל של גבינה (מיד) וכו' ואם רוצה לאכול גבינה עצמה אחר תבשיל של בשר צריך ליטול ידיו. וכתב הרמ"א בהגה שם שנהגו עכשיו להחמיר שלא לאכול גבינה אחר תבשיל של בשר כמו אחר בשר עצמו ואין לשנות ולפרוץ גדר. והוא מהב"י א"ח (סי' קע"ג). וכן הסכימו כל האחרונים הובאו בכה"ח שם (אות נ"ה). הרי דאע"ג דמרן לא העלה מנהג זה בש"ע יוד"ג וגם בב"י שם לא הביאו, מ"מ כיון שהובא במקום אחר בב"י הכי נקטינן ¹.

י. ומן האמור יש להעיר על דברי הכה"ח (סי' תק"ץ אות כ"ה) שפסק שבכל שבר יש להאריך מעט כדי ג' טרומיטין, וציין לר"ז וחי אדם ומשנה ברורה. ע"ש. ולא נרגש במחכ"ת דהרבנים הנ"ל נקטי כהרמ"א בדרכי משה ובהגה שגם לשיטת רש"י אין לחוש אם האריך קצת וכו', אבל לדידן דבתר מרן גרידן אדרבא יש לזהר שלא יאריך בשבר כג' טרומיטין. וע' להמג"א (סק"ב) שכתב בשם הב"ח דג' שברים לכ"ע הוי כשיעור ט' כחות ובפחות מכאן לא יצא, ותמה עליו דאדרבא הטור וב"י והפוסקים כתבו דלכתחילה לא יאריך בשבר אחד כמו ג' כחות ואין כתב הוא דלכ"ע הוי ט' כחות וצ"ע. ואפשר דט"ס הוא, וכן נוהגים שלא להאריך בהן כ"כ כשיעור תשעה כחות. ע"כ. הרי שגם מנהג העולם בימי המג"א כדברי מרן הב"י עד שחשב שט"ס נפלה בב"ח. ואמנם באמת הב"ח כתב להפך, שהמנהג להאריך בשברים קצת ואין לשנות לקצר השברים כדי לצאת אף דעת רש"י, דמהרי"ח (והובא בהג"א) כתב שאם יקצר בשברים הרבה לא יצא דכן מוכח מפירש"י שכתב כדרך החולים המאריכים בגניחותיהם וכו'. ע"ש. מ"מ דעת מרן אינה כן בודאי. ומ"ש רש"י כדרך החולים וכו', י"ל דכלפי התרועה שמורכבת מקולות קצרים ותכופים מאד קרי לשברים ארוכים קצת, דכל שבר ארוך יותר מכא' או מב' כחות ולעולם אין להאריך בו כג' כחות. ושור"ר להמשנ"ב (בשער הציון אות ח') בשם הרב מטה אפרים שכתב כדברינו, דשברים ארוכים מיבבות וא"כ יש בכל שבר שיעור ב' כחות כל שהוא כיון דאפיקתיה מכח אחד. ע"ש. ומה שכתב בשער הציון (אות י"ב) דאף שלדעה ראשונה מחמיר הש"ע שלא לעשותה אפי' מג' כחות כבר כתב הרמ"א דנהגין בזה להקל, וגם אם נרצה לנהוג בזה כוונתה יהיה נגד דעת הראב"ד "וגם נגד דעה אחרונה". ע"ש. לע"ד אין כן דעת מרן, דא"כ העולם שנהגו לחוש לדעת רש"י יצא שכרם בהפסדם לדעה שניה ², ועוד דא"כ הול"ל בהדיא בש"ע בסברא בתרא שלפ"ז יש להאריך קצת בשברים עד ג' טרומיטין, ולא דאין לחוש אם האריך וכו'. וכנראה כוונת הרב למ"ש לעיל בשעה"ץ (אות ז') שלדעה האחרונה אף התרועה כשיעור ט' כחות ומכ"ש השברים שהם ארוכים מיבבות. ע"ש. ואי מהא לא איריא, דהא דשברים ארוכים מיבבות הם דברי רש"י לפי שיטתו דיבבות היינו קולות כל שהוא, וא"כ על כרחך שברים שמאריך בגניחתו ארוכים מקולות כל דהו, אבל לסברא בתרא נהי דכל שבר ושבר ארוך יותר מקולות התרועה הקצרים ותכופים, מיהו שיעור ג' השברים יחדיו יכול להיות פחות מתרועה אחת (ושור"ר להגר"א (סי' תק"ץ סק"ח) והמשנ"ב (סי' ק"י) והכה"ח (אות כ"ג) בשם הא"א שאין דעתם כן. ע"ש. וצ"ל לדעתם שגם לשיטת ריב"ם שברים ארוכים מתרועה. ולענ"ד אין זה מוכרח וכאמור]. ולפה"א הנהגה לקצר השברים כל אחד פחות מג' טרומיטין, עושה כדעת רש"י והטור ומרן והמג"א ומנהג העולם שהזכיר בב"י, ותבא עליו ברכת טוב. [וכן דעת היעב"ץ בסידורו ח"ב (דף צ"א ע"א) שהעתיק לשון מרן כמעט מלה במלה, והשמיט מ"ש הרמ"א בדעה ראשונה דאין לחוש אם האריך בשברים קצת. ע"ש. ומשמע שדעתו לכתחילה לחוש לשתי הסברות ואין להאריך בשברים]. וכן פסק אבא מארי הגאון זצ"ל בהלכות שופר שלו (ונדפס באור - תורה שנה י"ב סי' א' אות י"א) דלכתחילה בשיעור תקיעות יזהר לצאת ידי כל הסברות, דהיינו בתקיעה יאריך כדי י"ח טרומיטין ויותר, ובתרועה יאריך כדי ט' טרומיטין ויותר, אבל בשברים כל שבר יהיה פחות מג' טרומיטין. ע"כ. (ומ"ש דבתקיעה יאריך כדי י"ח טרומיטין "ויותר", ר"ל שאם רצה להאריך הרשות בידו, וכמ"ש ג' גבי תרועה. ואינו ענין לשיטת הגר"א והמ"ב הנ"ל. וק"ל). וראה בסוף המאמר באו"ת שם מה שכתבתי בזה [ונדפס בשו"ת איש

לאור הסכנות האורבות לסתחנו ח"ו ראוי מאד לערוך פדיון נפש בערב ר"ה ובערב יוה"כ, וכפי הבטחתו של רבנו חיים ויטאל תלמיד האר"י הקדוש העושה כן מובטח לו שמשלים שנתו

פדיון נפש

המש"נ בפדיון בעבור 26 ש"ח לכל נפש **יתקשר לטל. 055-6746187**

כל ההכנסות יועברו למשפחות בני תורה בערב סוכות כמובא במקורות

עין לחרב שמן ששון ר"ל ראש השנה לעשות פדיון נפש הדברים על מה שכתב בספר בדף קל"ג סוף ע"ד, שהביא באופן זה, והוא שבערב יום בשם ספר הכוונות של הרב ראש השנה היה מונח הק"ס מאיר בתיאור ר"ל שקיבל פרטות לפדיון נפש בנין מרוב הר"י וזילנא זלה"ה בלבד והיה שומרים, ואחר כך כמחוב בגליון בספר בית בערב יום הסיפורים היה עושה מועד שמונת הרב חיים הפדיון עצמו, ושומרים ובערב ויטאל ר"ל היה נוהג בכל ערב סוכות היה מחלקם, זה כוונת

הדברים על מה שכתב בספר הכוונות, שמהרה"ז ר"ל בערב סוכות היה מחלק הקופה, והכוונה על קופה זו של פדיון נפש ולא שהיה נבאי (צדקה) העושה פדיון באופן זה בודאי שמשלים שנתו. ע"כ כאן,

היקון כרת

בערב ראש השנה בערב כיפור

או שלחו הודעה
086727523
או בעמדת
גנדים בלס

התקשרו *9105
נעת: 24 שעות, רב קר

חכמת רחמים תבריע עבור את הבף

אמה"ג זצ"ל, דהיינו תקיעה דתשר"ת 4 שניות ושאר קולות 2 שניות. ומ"מ אין הפסד אם הארכנו בתקיעה קצת. ואדרבא לדבריו יצטרך לקצר בכל שבר פחות משני שליש שניה, ופוק חזי שאין מי שנוהג כן].

אופן עשיית קול התרועה

ולענין קול התרועה שיש עושים כקול "טו טו" (כן מנהג התוקעים בתנוס) ויש עושים רק עזעזעים קלים בלשון, וכבר הזכיר חילוקי מנהגים בזה היעב"ץ במר וקציעה (סי' תק"ץ). ע"ש. שמעתי לפני כמה שנים [ליל ט' אלול התשל"ג] בדרשה מהגאון הראש"ל [הגר"ע יוסף] (שליט"א) שמנהג ראשון עיקר, שכן ניכרת להדיא התרועה ויותר ברורה. ונלע"ד ראייה לזה ממה שאמרו בגמרא (מו"ק דף ט"ז ע"א) טוט אסר טוט שרי. וכתבו התוס' במנחות (דף ל"ד ע"ב) בד"ה טט וכו' דיש מפרשים היינו שני ת"ח אוסרים, ודחו דבריהם וכתבו דלאו ב"ד ניהו אלא בתקיעת שופר איירי. ע"ש. וכ"ן מפרש"י במו"ק שם שכתב "דאותו שופר שנידוהו יכול להתיר לו". ומבואר דקרו ליה "טוט" על שם קול התרועה. וכ"כ בהגהות מהר"י ליפשיץ במו"ק שם דטוט אסר פירושו שופר, ועל שקולו כן קראו כן. ע"ש. ואע"ג דבמו"ק לא נזכר תרועת השופר אלא "תקיעת" השופר, לא קשיא, דתרועה ג"כ נקראת תקיעה, כדכתיב ותקעתם תרועה שנית, תרועה יתקעו למסעיהם, ובדאי כשעשו נידוי ב"מ עשו גם תרועה (והיא עיקר, דתרועה לשון שבירה ומורה על עונש ודין, משא"כ תקיעה מדת החסד). וגם הלשון "טוט" מתאים יותר לתרועה שעושים טו-טו-טו, אבל בתקיעה עדיין קול אחד ארוך "טו" מתמשך ולא "טוט". ועוד דתרועה היא קולות קצרים של "טו". וכן הרב מגדל עוז (רפ"ג מהלכות שופר) כתב ג' תרועות דהיינו ט' טוטיין וכו'. וחזר שם על לשון זה כמה פעמים. ע"ש. וע"ע במגדל עז (פ"ז מהלכות תלמוד תורה ה"ז). ע"ש. ומ"מ מי שאינו יכול רק להריע בזעזועי לשון יצא י"ח, שכל הקולות כשרים בשופר, ובלבד שיבחנו אזני השומע קול התרועה היטב, שלא יהא כקול ארוך של תקיעה פשוטה. ואלו ואלו דברי אלקים חיים. [שוב העירני האברך ר' זכרון מעברי נר"ו מירושלים שהמגדל עז עצמו סיים כי בבואו לא"י מצא תרועתם בקבלת אבותם כקול המתערש ואין טוט בהם, ושכ"ר ר"י בן גיא' בשם רבנו שריא ורבינו האי גאון זצ"ל. ע"ש. ולפ"ז צ"ל דטוט אסר טוט שרי היינו קול התקיעה, אבל התרועה היא כקול המתערש, וכן מנהג יהודי תימן. עכ"ד. ואפריין נמטייה. וכן שמעתי בשם הרב יצחק רצאבי נר"ו שמנהגם לעשות תרועה בלשון, והביא סמך לזה מלשון התקונים (תיקון כ"א) דקאמר תרועה כעין שלשלת. ועיין בסידור רס"ג (עמוד ר"ז) שצייר התרועה כשלשלת. ומזה נראה שקול התרועה הוא לו-לו-לו, וכן נראה ממ"ש למעלה שהתרועה קול ארוך רועד (והעירני לזה גיסי הרב חנו קבלן הי"ו). ומ"מ אותם הנוהגים לעשות קול תקיעה פשוט ומנענעים את השופר בידם להשמיע קול המתערש, ודאי טעות בידם ובורכא היא⁵, אלא צריכים להריע קול המתערש בשופר עצמו, כקול תרועת הנשים בחופות. וכן אני נוהג להריע בקול המתערש (כי אינני יכול לעשות "טו טו" כמנהג רוב החזנים בתנוס), ושמחתי לראות שכן מנהג ראשונים וגאונים ז"ל].

5. א"ה: ועיין בשו"ת בית נאמן ח"א (ס"ס ל"ו) שצייד דיתכן שגם זה כשר בדיעבד, שהרי עכ"פ השומע שמע קול תרועה. ע"כ. העורכים ס"ט.

שיעור הטרומיטין

ובשיעור הטרומיטין, לא נתבאר בדברי הפוסקים ז"ל כמה הם, כי בזמנם לא היו שעונים המדייקים עד דקה מן הדקה. ואמה"ג זצ"ל כשהוצרך להיות תוקע בבית הכנסת (בשנת התשט"ז) ובירר וסילת כל הדינים השייכים להלכות תקיעת שופר כדרכו בקדש לקיים מצוה מן המובחר בשלם שְׂבָפָנִים, נכספה נפשו הטהורה לדעת שיעור זמן הטרומיטין. ומתחילה רצה לומר דשיעור טרומיטא אחת כשיעור חלק מתת"ף בשעה כידוע בחכמת העיבור, ושוב חזר בו דא"כ יהיה שיעור תקיעה לכתחילה י"ח טרומיטין משך דקה אחת, ולא יעצור כח אפי' אדם בריא להאריך בתקיעתו דקה שלמה. ובספר הברית ח"א (מאמר י"ז פ"ר בד"ה ועתה אבאר) כתב שהנסיין יעיד ויגיד כי נוכל לשמוע ולהבדיל בין תשעה קולות הנשמעים זאח"ז בזמן "זעקונדע" (שניה) אחת לא יותר, כי אם ימהר המשמיע ויחיש להשמיע בזמן "זעקונדע" עשרה קולות יהיה נשמע לקול הברה אחת ארוכה לא קולות נבדלים. ע"ש. ואם נשער הטרומיטין ע"פ דבריו תצא קולא גדולה ביותר, ששיעור תקיעה של תשר"ת הארוכה שבכולן ב' שניות, ושיעור השברים גם למאריכים בהם שליש שניה, ואין כאן גנוחי גנח כלל. ובפרט לדעת רש"י שהתקיעה היא ג' טרומיטין, היתכן שהתקיעה היא שליש שניה? וגם איך יתכן שהשבר יהא פחות משליש שניה, בשעה שרש"י עצמו כותב (ר"ה ל"ג סע"ב) בדרך החולים המאריכים בגניחותיהם? ועוד שהב"ח כתב לדעת הרמב"ם שהתרועה ט' כחות והתקיעה שיעור ד' כחות ומחצה. ע"ש. משמע דלא היינו כח כל דהוא ממש, דא"כ אי אפשר לחלקו לחצאין. [וכ"ש לפמ"ש המשנ"ב (ס"ק י"ד) לפי הגהת האחרונים י"ח טרומיטין שהוא קצת יותר מעט דהא שברים ארוכים יותר מעט. ע"ש. וא"כ על כרחך דכל שבר הוי ג' טרומיטין ומשהו ואפ"ה אין מגיעים ג' המשהויין לכדי טרומיטא אחת, ושמע מינה דטרומיטא הוי טפי מג' משהויין]. לכן תפס אמה"ג זצ"ל דעה אמצעית ע"פ הסתכלות בשעון שבכל שניה קופץ מחוג השניות שלש פעמים, וחשב כל קפיצה לכח אחד. ולפ"ז שיעור תקיעה של תשר"ת י"ח טרומיטין דהיינו 6 שניות, ושיעור תקיעה של תש"ת ותש"ל לא פחות מט' טרומיטין דהיינו 3 שניות (ואם רוצה להשוות כלן ל"ח טרומיטין תע"ב, וכן נהג אמה"ג זצ"ל למעשה). ושיעור תרועה ג"כ 3 שניות. ושיעור שברים כל שבר פחות משניה אחת. וסיוע קצת לדבר ממ"ש הגאון החפץ חיים ז"ל (בספר תורת הבית) שבדקה אחת יכול אדם לומר בערך מאתים תיבות (בתכלית המהירות). ע"ש. נמצא לכל מלה שליש שניה. והוא שיעור הטרומיט. ומ"מ ודאי שהשיעור הנ"ל גדול קצת, כי בתיבה אחת יש שתיים שלש תנועות, וגם המנוחה שבין קפיצה לקפיצה מצטרפת לכדי כח אחד. ונפקא מינה שהחוששים לדעת הב"ח ודעימיה להאריך בשבר כג' טרומיטין, הנה אם יעשו כמנהג הנ"ל להאריך עד פחות קצת משניה יצאו גם אליבא דהב"ח. וכן נהג אמה"ג זצ"ל לתקוע בשופר בחרדת קודש ועיניו מסתכלות בשעון שלא יחסר ולא ייתיר בדיוק נמרץ. ונכון שהתוקע יתאמן לפני ראש השנה ויסתכל בשעון לדקדק בשיעור תקיעה דתשר"ת להאריך בה כשש שניות ויותר, ולקצר בשברים ששלשתם ביחד יהיו פחות מ-3 שניות. [וראייתו בשם הרב מרדכי אליהו (שליט"א) להפחית שליש משיעור יותר מ"ח הם, לפי שיטתם דשברים יותר מתרועה. ע"ש. ולדין צ"ל איפכא. וכן מוכח לפ"ד המג"א (ס"ב וס"ג). ע"ש. והר"מ לוי (נ"י) אמר שלפי דבריו יש לקיים גיסת הדפוס בש"ע י"ב טרומיטין, בהנחה שכל שבר הוא טרומיטא אחד ומשהו, וא"כ תרועה שהיא ג' שברים וט' כחות הוי י"ב טרומיטין וג' משהויין, והוא כעין מ"ש הגר"א והמשנ"ב הנ"ל לגירסת י"ח טרומיטין שיש להוסיף ג' משהויין. ע"ש היטב. ואמר שכ"כ הרב נהר שלום (ואמ"א). [א"ה: ועיין בשו"ת תפלה למשה ח"ד סי' מ"ז העורכים ס"ט].

סניגוריא ליום הדין

נאמר בישיבת כסא רחמים, ביום ראש-השנה התשמ"ח [גרפס בספרו הבחיר של רבנו "קובץ מאמרים" ח"ב עמ' ט']

מורי ורבותי!

זה היום שנאמר עליו (איוב א') "ויהי היום ויבואו בני האלהים להתייצב על ה'... משוט בארץ ומהתהלך בה". היום הרת עולם, היום יעמיד במשפט כל יצורי עולם. היום משוטטים מלאכי מעלה בכל רחבי הארץ ומוסרים דו"ח לפני פמליא של מעלה על הנעשה במשך השנה החולפת, ובלי ספק לא ישכחו את הנעשה בשבתות האחרונות בכבישי ירושלים, את השוטרים והמכות והסוסים ושפעת הקלגסים. אכן לעומת זה יש לנו לימוד זכות גדול על ישראל. רבנו של עולם! אל תסתכל על הכבישים, "לכה דודי נצא השדה", הסתכל ב-2300 החקלאים שהובירו שדותיהם בשנת השמטה התשמ"ז, שאם כי היתה להם אפשרות להסתמך על "היתר המכירה" לא עשו כן, וקיימו מצות עשה כפשוטה וכהלכתה "ושבתה הארץ שבת לה" (ויקרא כ"ה), ואותם כינו חז"ל במדרש (ויק"ר פ"א אות א') גבורי כח עושי דברו. הסתכל בחצי מיליון היהודים ששמרו שמטה למרות שהדבר עלה להם קצת ביוקר. גם בראותך את הכבישים בירושלים, הסתכל נא למוכים ולא למכים, ראה את הפצועים ואת החולצות הזבות דם למען שבת קדשך, רבש"ע, וחתום את כל עמך ישראל לשנה טובה ומבורכת. "והתועים על דעתך ישפטו" (ברכות כט.), והשב לבב כל עמך אליך לעבדך בלבב שלם. ובפרוס שנת תשמ"ח נשמח כולנו, בסימן השנה: **מוצאי שביעית תבנה חומותינו**, תקום תרחם ציון תבנה חומות ירושלים, במהרה בימינו אמן.

גם בהביאך בדין את אחינו החילוניים, ששכחו שבת תורה ואמונה, זכור נא רבש"ע כי לא בהם האשם. הם תינוקות בני תינוקות בני תינוקות שנשבו בין הגוים. אלפיים שנה שמרנו על יהדותנו בין הגוים, ובמאתים השנים האחרונות, שלש הנה קוראותיך, מי ינוד לך? ההשכלה והמהפכה הרוסית והשוואה, מי אנחמך? ונבאר אחת אחת:

א) ההשכלה. לפני כמאתים שנה קמו קומץ יהודים שרצו "להשכיל" את עמם ולתת להם קצת תרבות אירופית, ותהי ראשית מלאכתם לתרגם את התורה לגרמנית צחה, והלכו אחריהם כמה תמימים שאולי היתה כוונתם לשם שמים. אך במשך הזמן הביאו להתבוללות והידרדרות איומה, ולא היה ביד חכמי הדור כח לעצור את המשחית, ומשם יצאה האש לכל בית ישראל.

ב) אם זה לא די, פרצה **מהפכה** ברוסיה באוקטובר 1917 אשר שברה את עולו של הקיסר (הצאר), ויחד עם זה קראה דרור לכל דת ואמונה, וכל המרביץ תורה או מל את בנו או שומר שבת ויו"ט מובל "אחר כבוד" לסיביר אשר שם הקרח הנורא, שם ימך בעבדות פרך עד יום יציאתו מן העולם. הכרת חסיד אחד בחו"ל (הרב ניסן פינסון שליט"א) שאביו נמק בכלא הרוסי על שהיה מלמד תורה בחדרי חדרים, והוא אינו יודע אף יום פטירתו של אביו. חסיד אחר (הרב אלכסנדר בן-נון) סיפר לי (בבית לוינשטיין בשנת התשל"ד) שהיו לומדים גמרא במרתף, וכשהיו שומעים קול דפיקות אנשי הבולשת הרוסית, קורעים את דף הגמרא (שהיה בידם בנפרד) לגזרים ובולעים אותו

מפני הסכנה. על זה רמז דוד המלך ע"ה ואמר: "לעשות רצונך אלקי חפצתי **ותורתך בתוך מעי**". גם כאשר תורתך בתוך מעי ואני בולע את דף הגמרא, לא להכעיס ח"ו אני עושה כן, אלא לעשות רצונך אלקי חפצתי, שאמרת: וחי בהם ולא שימות בהם.

ג) ואם זה לא די, באה **השוואה** האחרונה בעוה"ר וכליתה כל חלקה טובה בישראל. ממש גיהנם עלי אדמות, והסיפורים ידועים. כל חילוני שעבר את השואה קשה מאד לשכנע אותו לחזור לאמונה.

שלשת הדברים האלה דיים ללמד זכות על ישראל, שלמרות הכל עדיין תורתך שמורה בקרבם, ולא איבדו בתורה אפילו פסוק אחד. ואפילו מחלוקת בין שורוק לקמץ חטוף בנוסח התורה אין ביניהם (כדברי הרמב"ם באגרת תימן). ולא זו בלבד, אלא שבמשך הגלות הארוכה ניתוספו כמה וכמה נדבכים לתורה: משנה, גמרא, ספרות הגאונים, ראשונים ואחרונים, רמב"ם שלחן ערוך וכו' וכו'. וכל זה נעשה בתנאים-לא-תנאים, בנדודים וגלויות, בגזירות קשות, שהיו מאבדים כל עם נורמלי אחר משפיות דעתו. איפה הם עמון ומואב, פרס ומדי, בבל, אדום ואשור, וכו' וכו'? רק עם ישראל נשאר חי וקיים.

ואפשר לרמוז כל האמור בפסוקי התורה בפרשת נצבים: והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה וגו' והשבות אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך ה' **אלקיך שמה**. המלה האחרונה נוטריקון: **שוואה, מהפכה, השכלה** (או התבוללות). הם שגרמו לכל ההדחה הזאת שאנו מודחים מעל ה'. (ובאו בסדר הפוך ע"ד מאמרם ז"ל במסכת ברכות דף י"ג ע"א צרות אחרונות משכחות את הראשונות). ואמר הכתוב אשר הדיחך ה' אלהיך שמה, ללמד זכות על ישראל, כמו שאמר אליהו הנביא: ואתה הסיבות את לבם אחורנית. אך בסופו של דבר יגיע הטוב המובטח: ושבת עד ה' אלהיך ושמעת בקולו... ומל ה' אלהיך את לבבך ואת לבב זרעך... כי ישוב ה' לשוב עליך לטוב כאשר שש על אבותיך. אכ"ר.

המצוה המרכזית בראש השנה היא מצות תקיעת שופר. רבנו סעדיה גאון נתן עשרה טעמים ע"פ הפשט למצוה זו, והיעב"ץ בסידורו הוסיף עליהם שני טעמים, ועם טעמו המפורסם של הרמב"ם "עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם", הם י"ג טעמים על פי הפשט. אולם רבנו הרמב"ם נהג בחכמה רבה, שלא כתב את הטעם הנ"ל בהלכות תקיעת שופר, אלא בהלכות תשובה, עם הסתייגות מפורשת: "אע"פ שתקיעת שופר בראש השנה **גזירת הכתוב**, רמז יש בו" (הלכות תשובה פ"ג ה"ד). וכל זה לבלי יחשוב אדם שהשיג טעמים למצות הקב"ה, כאילו הגענו לשרשי המצוה ובאנו עד סודה. אלא צריך לעשות המצוה בפשטות לקיים מצות ה', וכלשון הגמרא (ר"ה דף ט"ז סע"א) "למה תוקעין? רחמנא אמר תקעו!". וכל הטעמים שניתנו בגמרא שם הם על פרטי המצוה, למה בשופר של איל, ולמה תוקעין ומריעין כשהן יושבים ושוב כשהן עומדים, אבל לא על גוף המצוה. ע"ש. מכאן אתה

למד שהנוסח הכתוב במחזורים שאומר התוקע "ושמוני שליח לתקוע שופר לפניך **כדי שתזכור** להם זכות אברהם אבינו" וכו', אינו נכון ע"פ ההלכה. והנכון לומר: "ושמוני שליח לתקוע שופר לפניך **לקיים מצות עשה מן התורה** יום תרועה יהיה לכם, ואתה ברחמיך הרבים תזכור להם זכות אברהם אבינו" וכו'. (ועמ"ש באור תורה שנה ח"י עמוד סז ותרנז. ובספרי ה' נסי ח"ב עמ' תקא. ע"ש).

בין הטעמים שכתב רס"ג ישנו טעם אחד, להזכירנו מעמד הר סיני שנאמר בו וקול שופר חזק מאד, ונקבל על עצמנו מה שקיבלו אבותינו על עצמם באמרם נעשה ונשמע. סיוע לטעמו של רס"ג יש לראות בברכה האחרונה שתיקנו במוסף "אתה נגלית בענן כבודך על עם קדשך לדבר עמהם". גם מנוסח התפלה בימים נוראים "והופע בהדר גאון עוזך על כל יושבי תבל ארצך", יש להבין שרבותינו מסדרי התפלה ציפו והתפללו לראות התגלות אלקית מעין מעמד הר סיני, שבו יתגלה הקב"ה לכל באי עולם בכחו ובגבורתו, ואז יכירו וידעו כל יושבי תבל כי לו תכרע כל ברך תשבע כל לשון. הלאה הספקות, הלאה הסתרת הפנים, ונשגב ה' לבדו ביום ההוא, והאלילים כליל יחלוף...

מסבירים חכמי המוסר, כשהיו השבטים פעם ראשונה במצרים והתנכר אליהם יוסף ואמר "מרגלים אתם", ומשם עד סוף הפרשה, כמה תמיהות וקושיות מוזרות עלו ברעיונם: מה פתאום חושד בנו כמרגלים, בשעה שאלפי אנשים באים יום יום מצרימה לשבור אוכל? (וגם לדברי חז"ל שבאו בעשרה שערים, מה בכך אסרצו להסתכל על בנייני העיר ושעריה המפוארים?) וכי ישנו אב שישלח את עשרת בניו **ביחד** לריגול? וכי מצאו בידם כל דבר מחשוד, מפות, מסמכים, כלי נשק וכדומה? ומדוע החליף מר "צפנת פענח" את דעתו, שמתחילה רצה לשים את כולם בבית הכלא ורק אחד ילך ויקח את אחיהם, ולבסוף אמר "את האלקים אני ירא" ושילח את כולם מלבד שמעון? ומה הביטוי הזה "את האלקים אני ירא" שאין לו אח וריע במצרים, שכולם עובדי עבודה זרה? ומה פשר הכסף שנמצא באמתחתיהם, כסף איש איש בפי אמתחתו, האם כולם ניתן להם "מטמון" באמתחתיהם? ואלה שנחשדו כמרגלים, כיצד זכו שוב להסב אל שולחן המלך? ומה סוד הגביע המסתורי, שבו קבע מר "צפנת פענח" לשבת לפניו הבכור כבכורתו והצעיר כצעירתו? ואיך זה קרה שבנימין הצעיר, אברך משי "שלא נגע בזבוב על הקיר", נתפש בגניבה חמורה כזו? כאלה וכאלה שאלות וספיקות ניקרו במוחם. ובבוא הרגע הגדול ושמעו את שתי המלים "אני יוסף", נמוגו בבת אחת כל השאלות והספקות. אותו דבר לעתיד לבוא, כשישמע העולם כלו שתי המלים **אני ה'** בהגלות כבודו יתברך עלינו, ימוגו ויתבטלו כל ענני הספקות, ונדע כי כל הסבל הזה שסבלנו בימי הגלות היה כדאי בשביל השעה הזאת ובשביל הרגע הזה. "ובכן תן כבוד לעמך, תהלה ליראיך, ותקוה טובה לדורשיך... שמחה לארצך, ששון לעירך, וצמיחת קרן לדוד עבדך, ועריכת נר לבן ישי משיחך, במהרה בימינו אמן".

"חכמת רחמים" תכריע בעבור הבטחון שלך לזכות בשנה מ "האלף לך שלמה"

בעשרת ימי תשובה,
עשרת הדברים שיסדרו לך את השנה

03 הוצ עין	02 הקדשת ימי הלימוד במוסדות בעשרת ימי תשובה להצלחתכם	01 תיקון כרת בערב ראש השנה
08 פדיון	07 סגולת הבן איש חי זצ"ל עם האבנים בלב ים	06 תפילה של השליחים הקדושים בקבר של הסבא קדישא זצוק"ל

וכל זה בסך 250 ₪ * 4 גיט

105

מענה אנושי 24 שעות

התקשרו
כעת:

השמות יוזכרו בל"נ לפרטי פרטים על
כל בקשותיהם. (בתפילה הנעילה ברכה כללית)
ניתן להעביר עד 5 שמות

נאמן

נר את הכף ושלמת

ליווי

שנה:

05 תפילה
ב"אהל הצדיקים"

04 מנין כהנים
מיוחסים בגזירת
בית דין

גאת
הרע

10 תפילת הכהנים המיוחסים
רבי ברכאל ורבי חננאל ורבי
רחמים בשעת הנעילה!!!

09 תיקון כרת בערב יום
הכיפורים

נפש

אפשר מכספי
מעשרות

מט' נר (מצווה)

בעמדת
נדרים פלוס

שלחו הודעה
08-6727523

*9

רב קווי

בית נאמן

ספרי חיים ומתים נפרתחים

בהתקרב יום הדין רבני מוסדות "חכמת רחמים" יערכו מעמד

תיקון נפטרים

על פי סדר התיקון שתיקן המקובל האלוני

רבי יהודה פתאיה זצ"ל

התיקון ייערך ביום חמישי כ"ח אלול בערב ראש השנה

רב קווי | מענה 24
שעות ביממה

08-6727523

למסירת שמות
חייגו עכשיו:

או בהודעה למספר 08-6727523 או בעמדות נדרים פלוס

בית נאמן

"יפתח ה' לך את אוצרו הטוב
את השמים ולברך את כל מעשי ידיך"
ברכה עד בלי די...

עד שיבלו שפתותיכם מלומר די!"

יום
הדין
הגדול
והנורא
יום בו
מכריזין
מי
לשבע
ומי
לרעב

פתיחת הפרנסה

מורנו ורבנו הגאון הרב חננאל הכהן שליט"א
השליח שלך בתפילות ראש השנה יעתיר למעונך
בבית מדרשו של הסבא קדישא
מרן רבי רחמים חי חויתה הכהן זצוק"ל

למסירת שמות ותרומות חייגו עכשיו:

בעמדת
נדירים פלוס

שלחו הודעה
08-6727523

***9105**

מענה אנושי 24 שעות, רב קווי

ומגדל חננאל עד

מתוך דרשותיו ושיעוריו של מו"ר ראש מוסדות חכמת רחמים

הגאון רבי חננאל כהן שליט"א
ראש ישיבת לבנימין אמר - ברכיה

ניצול ימי ראש השנה

(מתוך הקונטרס החדש "שערי רחמים")

תהלים כמנין כפר

ידוע שבכל יום מימי ראש השנה כדאי לקרוא את כל ספר תהלים, כך שבשני הימים יחד יקרא שני ספרי תהלים כמנין כפר. אומר מזכה הרבים הצדיק הרב אלימלך בידרמן שליט"א, שקריאת שני ספרי תהלים בליל ראש השנה זו סגולה בדוקה ומנוסה לכל הישועות. הוא מספר שהרבה ראו ישועות מזה.

תהלים הוא הספר שגורם לאדם לדבר מלבו לקדוש ברוך הוא, כשאדם קורא תהלים הוא יכול להזהות עם כל מלה כאילו המזמור נכתב בשבילו. קריאת תהלים מבטלת את הגזרות. אדם צריך לקרוא מה שיכול, אבל העיקר שיקרא טוב, שלא יבלע מילים, שלא יבלע אותיות. אם בולע מילים או אותיות יצא שכרו בהפסדו, טוב מעט בכוונה מהרבות שלא בכוונה. לא צריך לכוון את הכוונות של המקובלים, רק לפחות לקרוא טוב, להבין מה שאומרים, לא מהר מיד. נתנו על זה רמז, כתוב במשנה (אבות פ"ד מ"ב): אל תסתכל בקנקן אלה במה שיש בו. בספר תהלים יש מאה וחמשים מזמורים. אמנם יש ענין לסיים בכל יום בראש השנה את ספר התהלים, אבל העיקר לכוון, אל תסתכל בק"נ-ק"ן, אל תסתכל במאה וחמשים פרקים שבכל יום, אלא במה שבתוכם, תבין את התוכן שלהם.

תענית דיבור

צריך לנצל את ראש השנה. אני זוכר איך מורנו הגאון הרב משה לוי ע"ה היה מנצל את הימים הנוראים. בכל עשרת ימי תשובה - מראש השנה עד יום הכיפורים, הוא היה עושה תענית דיבור. לא מדבר אפילו עם אשתו, גם בשיעור לא היה מדבר בדברים שמחוץ לשיעור. וכל זה כשהוא לא היה אדם פרטי, היום שלו היה מלא בעשיה בשביל הציבור, ארבעה או חמישה שיעורים כל יום. ועם זאת היה מנצל כל רגע.

הוא סיפר לנו בשיעור עם אשתו, הוא אמר לה בפגישות שהוא נוהג לעשות תענית דיבור מראש השנה עד יום הכיפורים, והוא רוצה להמשיך את זה גם לאחר החתונה. היא היתה מוכנה לקבל את זה.

סקידה בראש השנה

שנה אחת בעשרת ימי תשובה הרב דיבר אתנו על דין הפאפיה שאם גדל בארץ יש בה ערלה, ורק אם באה מחוץ לארץ אפשר לאכול אותה, שספק ערלה בחו"ל לקולא. יש לו תשובה על זה בשו"ת תפלה למשה (ח"ג סי' ל"ז ע"ש), וכתב על זה גם בספרו ברכת ה' (ח"ג פ"ה ה'). כך פסק מרן רבנו אש"ל (ח"ב סי' מ"ה), והרב למד את דבריו ופסק כמותו בזה.

הוא סיפר לנו שבבילי ראש השנה הוא למד במשך כמה שעות את כל התשובה בשו"ת איש מצליח, שנים עשר דפים גדולים מלאים בתוכן בעיון, עד שגמר אותה והלך לישון. למחרת הוא קם מוקדם כדי להתפלל בהנ"ך, אחר כך סעד את סעודת היום, לאחריה מסר שיעור בבית הכנסת, ובנוסף סיים את כל ספר התהלים. רק שנבין כמה אדם יכול להספיק בראש השנה. באחת הפעמים שהגיע הראשון לציון הגאון רבי דוד יוסף שליט"א לישיבת "כסא רחמים", אמר על הרב משה: "חבל על דאבדין ולא משתכחין, אם הרב משה לוי היה בדור שלנו, היה עוד חי אתנו, הדור היה נראה אחרת".

אני לא אומר שאנחנו צריכים להיות כמו הרב משה ע"ה,

הלואי שנהיה קצת ממנו, אבל אנחנו צריכים להשתדל לנצל את הזמן כמה שיותר, לא להתבטל ביום קדוש שכזה, אפשר להגיע בו להשגות גבוהות.

שינה בימי ראש השנה

בראש השנה טוב שאדם יישן רק בלילה ולא ביום. רבותינו אמרו בשם הירושלמי (הובא בדרכי משה סי' תקפ"ג אות ב'), שאם חלילה אדם ישן בראש השנה - המזל שלו יישן. בשער הכוונות כתוב (דף צ' ע"א, עין חז"ע ימים נוראים עמ' קפג), שאם קשה אפשר להקל לישון אחר חצות היום. לפעמים אדם יודע שאם הוא לא ינוח בכלל, הוא לא יוכל להתפלל את תפלת מנחה או ערבית כמו שצריך מרוב עייפות, לכן עדיף שישן אחר חצות כדי שיוכל להתפלל כמו שצריך. על זה נאמר: "ושם דרך ארננו בישע אלקים" (תהלים נ', כ"ג), אומרת הגמרא (מועד קטן דף ה' ע"ב): אל תקרא וְשֵׁם אלא וְשֵׁם, השם אורחותיו. כל דבר הוא בודק האם עדיף לעשות, ואיזו מצוה קודמת.

הרב בן איש חי (שם) החמיר בענין השינה, וכתב שכבר מעלות השחר לא יישן. אבל זה קשה מאד. מי שיכול לקום לפני עלות השחר ולהתפלל בהנ"ך זה טוב מאד, אבל אדם שלא יכול, במיוחד אם הלך לישון מאוחר, ישתדל לפחות לקום לפני הזריחה.

למה אסור לישון בימי ראש השנה? מפני שבימים האלו אנחנו עומדים למשפט! מי לא יירא מיום דין הנורא, איך אפשר לישון בשעה שדנים את האדם? אם אדם ישן הוא מראה שלא איכפת לו מהדין, וכן שאינו מבין את משמעות יום הדין, ואדם שלא איכפת לו מזל יישן חלילה. כיצא בזה בעולם הזה אדם שיש לו משפט על ענין מסוים ואינו מגיע ביום המשפט לבית המשפט, אינו מתייבב בדיונים, אחת דתו להפסיד, ופוסקים נגדו בבית המשפט. כל שכן בבית דין של מעלה.

יהי רצון שנזכה שייבאו עכשיו משיח בן דוד, ויקיים בנו: "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם" (יחזקאל ל"ו, כ"ה), "מקוה שהאל"ה מושיענו בעת צרה" (ירמיה י"ז י"ג, י"ד ח').

לבכות בראש השנה

עבודת ראש השנה ויום הכיפורים

אמנם יום ראש השנה ויום הכיפורים נראים שווים, בשניהם עושים תשובה, בשניהם מבקשים שנה טובה, אבל באמת יש הבדל גדול ביניהם. העבודה של יום הכיפורים היא לבכות ולהתוודות על החטאים שעשה האדם, להתחרט עליהם, ובד בבד לקבל לעתיד שלא ישוב עוד לזה החטא לעולם. מרן ראש השנה הרבנו מאיר מאזוז זצ"ל רמז את עבודת יום הכיפורים בפסוק: "כי ביום הזה יכפר" (ויקרא ט"ז, י') - ראשי תיבות בכיה (חומש בית נאמן שם), ללמד שביום הזה צריך האדם לבכות ולהתחנן לה' שיכתוב ויחתום אותו ואת כל עם ישראל לחיים טובים ולשלום.

בכי או שמחה?

אבל עבודת יום ראש השנה היא אחרת לגמרי, יש מחלוקת אם ביום ראש השנה מותר לבכות, כיון שתפלות ראש השנה צריכות לבוא מתוך רוממות.

רבינו חיים ויטאל ע"ה העיד על רבינו האר"י ז"ל (שער הכוונות דף צ' ע"א), שהיה נוהג לבכות הרבה בתפלות ראש השנה, אף על פי שהוא יום טוב וצריך לשמוח בו. הוא היה אומר, שאדם שאין הבכיה נופלת עליו בימים אלו, סימן שאין נשמתו שלימה והגונה.

מרן רבנו עובדיה יוסף זצ"ל בספרו "חזון עובדיה" (ימים נוראים עמוד פז) הקשה על זה קושיא עצומה מהכתוב בנחמיה (ח, ט'-י): "ויאמר נחמיה וגו' לכל העם היום קדוש הוא לה' אלקים אל תתאבלו ואל תבכו כי בוכים כל העם כשמעם את דברי התורה, ויאמר להם לכו אכלו משמנים ושמו ממתיקים ושלחו מנות לאין נכון לו כי קדוש היום לאדונינו ואל תעצבו כי חדות ה' היא מעוזכם". הרב כותב שעשרות מרבתינו הראשונים למדו מהפסוקים

הללו שאסור להתענות בראש השנה, שהרי נאמר: "לכו אכלו משמנים" וגו'. גם מרן רבינו יוסף קארו ע"ה פסק כן. ולכאורה כאשר נתבונן בפסוק, נראה שגם בבי אסור, שהרי נאמר: "אל תתאבלו ואל תבכו", ואין יתכן שהאר"י הקדוש היה בוכה?

כתב הרב עובדיה ליישב, שהאר"י לא היה בוכה מצער, אלא מרוב דבקות בה' וגדולתו העצומה היה בוכה. וכמו שמסופר בזוהר הקדוש (בראשית דף צ"ט ע"א), שכאשר רבי עקיבא היה קורא את פרקי שיר השירים, היה בוכה מתוך דבקות. הרב טורי זהב (סי' רפ"ח ס"ק ב') מביא מדרש שרבי עקיבא היה גם בוכה בשבת, ואין היה בוכה, הרי אסור לבכות בשבת? אלא זה היה בכי של דבקות, מרוב השגתו בסודות היה מתרגש ובוכה, ובכי כזה לא אסור בשבת. ולפי זה יש לומר שגם האר"י ז"ל, שהיה בקיא בכל סודות התורה, היה בוכה, אבל לא בכי של צער.

על כן פסק מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל, שתפלות ראש השנה צריכות להיות בשמחה ובטוב לבב, מתוך כוונה שלימה כי בטוחים אנחנו בישועתו יתברך, שיכתבונו ויחתמונו לחיים טובים ולשלום. אלא שאם מתעורר מאליו לבכות ולהתפלל בדמעות שליש, אין בזה שום איסור ותבוא עליו ברכה.

הבדל בין הבכיות

אבל מצאנו הרבה אחרונים שלא הבינו כך בדברי רבנו האר"י. מרן החיד"א כתב בספרו "מורה באצבע" (סי' ט' אות רנ"ט והלאה), שבראש השנה אדם צריך לבכות בלב נשבר. גם מדברי השל"ה הקדוש, רבי חיים פלאג'י, הרב פלא יועץ ועוד, משמע שצריך לבכות ממש, לא רק בכי של דבקות ושל רוממות.

לכאורה מה יענו על הפסוק: "אל תתאבלו ואל תבכו"? אלא נראה לעניות דעתי ליישב, שצריך לומר זמן תפלה לחוד וזמן שמחה לחוד. בזמן התפלה בכו על עוונותיהם, אבל כשגמרו את התפלה, אמר להם נחמיה לא להתאבל ולבכות, אלא "לכו אכלו משמנים ושמו ממתיקים", שילכו לשמוח בבתיהם.

עוד נראה לעניות דעתי לבאר דעת אותם הפוסקים, שיש הבדל בין מה שהיה בזמן עזרא ונחמיה לבין ראש השנה. בנחמיה זה היה בכי של אבלות כמו שאמר הכתוב "אל תתאבלו ואל תבכו", לכן הורה להם לא לבכות, אבל אם אדם בוכה על העוונות שלו ומבקש רחמי שמים, שערי דמעה לא ננעלו, זה אינו בכי של אבלות, זהו בכי של חרטה ומותר. אפשר להסביר כך גם את כוונת רבנו האר"י ז"ל.

בוכה על הבכי

היה אדם שהתאמץ לבכות בתפלות ראש השנה. לאחר התפלה ניגש אליו רב בית הכנסת ואמר לו: "כבודו אולי לא יודע, אבל ביום ראש השנה אסור לאדם לעורר את עצמו לבכות, רק אם הבכי מתעורר מאליו הדבר מותר?". השיב האיש: "כן, אני יודע, אני בכלל לא בוכה על העוונות שלי, אני בוכה על כך שאין לי רגש מספיק ואני לא מתעורר לבכות..."

מפחיד לעמוד ליד אריה?

בדורות הקודמים בשנים קדמוניות, הציבור היה הרבה יותר ער, הרבה יותר מתרגש ובוכה. מה ההבדל בינם לבינינו? מדוע הדור שלנו חלש בזה? שמעתי משל יפה שממחיש את ההבדל בינינו לבין הדורות הקדומים. בדור שלנו יש דברים שמונעים הרבה את הפחד. אדם הולך לגן חיות, עומד ליד האריות והנמרים, אבל הוא לא מפחד, יש גדר, הוא עומד שני מטרים מהאריה ואפילו מחייך... לפני כמה שנים הלכתי עם הילדים לגן החיות בירושלים. כאשר עמדנו ליד הנמרים, היו לידינו קבוצה של בחורים שניסו להרגיז אותם, וכאשר הצליחו והנמר התקרב לעברם, התחילו לצחוק, שמוח שמחה גדולה... לא היה עליהם מעט מן הפחד.

לעומתם, אדם שילך בג'ונגל וישמע שאגה של אריה, אפילו שהוא עדיין לא רואה אותו הוא יפחד נורא, ירעד כל גופו. סיפר לי חבר, שמתוקף היותו אב בית דין הוצרך פעם אחת לטוס להביא גט מאפריקה, ולאחר שהביא

תיקון נפטרים

ערב ראש השנה וערב יום הכיפורים

רב קדי
מענה 24 שעות ביממה

למסירת שנות
חינוך עכשית *9105

להתבונן ולחפש את הטוב. אנחנו עומדים לפני יום ראש השנה, יום שמעמידים אותנו למשפט, ועם זאת רבותינו פסקו שאנחנו צריכים להיות בשמחה. איך עושים זאת? איך אדם שעומד לפני משפט שחורצים את דינו לחיים או למוות יכול לשמוח?

בתפלה אנחנו אומרים את תפלת "אבינו מלכנו". אבינו או מלכנו? ה' הוא אב או מלך? מצד אחד הוא מלך, הוא מעמיד אותנו למשפט וחורץ את גורלנו, אבל מצד שני הוא אבינו, אב לעולם לא יעשה רע לבנו. גם כאשר חלילה צריך לגזור על האדם דבר רע, הוא יטוף אותו בדברים טובים. לכן אנחנו צריכים לזכור, אמנם מצד אחד אנחנו עומדים למשפט איום ונורא, ספרי חיים ומתים פתוחים לפניו יתברך, בלי שום ספק זה צריך לגרום לחשש ולפחד, אבל מצד שני השופט הוא אבינו! השופט קרוב שלנו ורוצה בטובתנו, לכן עלינו לשמוח ולבטוח בחסדיו יתברך.

לחיך ולשמוח

הגאון רבי שמעון חירארי ע"ה היה גאון עצום, שימש כרב קהילה גדולה בכפר שלם שבתל אביב, וזכה לחבר עשרות ספרים בהלכה ובהגדה. פעם הגיעה אשה יחד עם בתה החולה להתברך מפי הרב. שמע הרב את הסיפור, ואמר לאשה ולבת: "למה אתן בוכות?". "איך לא נבכה? הילדה נמצאת במצב של סכנה!", השיבה האשה בדמעות שליש. אמר להן הרב: "כל רגע שאדם חי זו מתנה מהקב"ה, תסתכלו על הדברים הטובים שיש לכם ותשמחו, תחיכו, כך תמתיקו את הדינים והבת תזכה לרפואה שלימה". ואכן זמן לא רב לאחר מכן הבת הבריאה, והמחלה לא שבה אליה עוד.

לשמוח בדברים הטובים

באותו ענין שמעתי על הרב סיפור נוסף. בתחילה הרב היה מלמד ילדים בתלמוד תורה, ופעם אחת ראה את איש התחזוקה יושב בחדרו ובוכה. ניגש אליו ושאל: "למה אתה בוכה? מה עשו לך?". השיב האיש: "כבר שנים רבות שאני מצפה ומיחל לילדים ועדיין לא זכיתי, אני רואה כאן את הילדים בתלמוד תורה, ואני חושב, מתי אראה גם את הילד שלי?".

השיב הרב: "אתה באמת צודק, זה קשה מאד לחיות בלי ילדים, אבל אל תחשוב שאם תבכה יהיו לך ילדים, אדרבא תשמח בדברים הטובים שה' חנן אותך, ובעזרתה יהיו לך ילדים". ואכן כבר באותה שנה נולד לו בן. זהו כח השמחה. מובא בשם גדולי החסידות: "כי בשמחה תצאו" (ישעיה נ"ה, י"ב), שעל ידי השמחה שאדם שמח, הוא מוציא ומסיר מעליו את כל הצרות והיסורים.

שנה מתוקה

יהי רצון שבזכות התורה ה' יכתוב אתכם ואותנו לחיים טובים ולשלום, לשנה טובה ומתוקה. מה זו שנה מתוקה? בגמרא (תענית דף כ"א ע"א) מסופר על נחום איש גשם וזו רבו של רבי עקיבא, שהיה אומר על כל דבר "גם זו לשונה", גם שהדבר היה קשה. לכן אני מתפלל שה' יכתוב אותנו לשנה טובה, אבל גם שהטוב עצמו יהיה מתוק, שלא נצטרך לומר עליו גם זו לשונה שבעתיד יהיה טוב, אלא שכבר מהתחלה נראה ונגיש כמה הכל טוב.

תכלה שנה וקללותיה, כל הצרות שבגשמיות וברוחניות יעברו מן העולם, ובעזרתה ה' תחל שנה וברכותיה, אמן כן יהי רצון.

מהדין הנורא, אנחנו צריכים לקוות לטוב, לדעת שה' הוא אבינו, הוא אוהב אותנו, הוא רוצה שנחזור בתשובה. צריך לחשוב טוב, לקוות לטוב, לייחל ולהאמין שבאמת יהיה טוב.

סמייל!

באמריקה היה חי הגאון רבי אביגדור מילר זצ"ל, ששימש כמשגיח ביישיבת "רבי חיים ברלין". הוא חיבר הרבה ספרי מחשבה. והנה, באחד מערבי חודש אלול כולם יושבים חרדים מיום הדין, ניגש אליו אחד התלמידים ושאל מה הסגולה לזכות ליום הדין. השיב הרב: "סמייל, תחיך". חשב הבחור: "נראה מפחד יום הדין דברתי עם הרב בסבר פנים חמור, לכן הוא רוצה שאחיך". חיך הבחור ושאל שוב: "כבוד הרב, מה הסגולה ליום הדין?". הרב חזר וענה: "תחיך". הקשה הבחור: "אני שואל על ראש השנה, יום הדין! איך אפשר לזכות בו?". ושוב הרב עונה: "תחיך"... הבחור הלך משם והרגיש שלא קבל תשובה. החליט לגשת לנכד של המשגיח, סיפר לו על השאלה והתשובה וביקש לדעת מה התכוון הרב. הנכד שמע והחליט לשאול את הרב.

הארת פנים שוה

הרב שמע את השאלה והשיב במשל. פעם היה בעל מפעל גדול שהיה לו מנהל חשבונות פיקח. בכל סוף שנה היו עושים מאזן של ההכנסות וההוצאות של המפעל, ומלבד זאת היו בודקים מה התפוקה של כל עובד עובד, מה ההוצאה שמוציאים עליו, וכך אם התפוקה שלו פחותה מההוצאה - הוא לא מועיל ואין צורך להמשיך ולהחזיק אותו.

שנה אחת לאחר שבדקו את ההוצאות וההכנסות של המפעל, בדקו את העובדים, הגיעו לעובד אחד וראו שהתפוקה שלו פחותה הרבה ממה שמוציאים עליו. הורה בעל המפעל למנהל לפטר אותו. אמר לו המנהל: "אדוני, מחילה, את העובד הזה אסור לפטר". "למה בעל הבית, אתה ראתה בעיניך, הרי ההוצאה עליו רבה מההכנסה?". אמר לו המנהל: "אדוני, העובד הזה משרה אוירה טובה בין העובדים, אוירת אחדות, שמחה, בזכותו העובדים עובדים יותר טוב. מלבד זאת, נעים ללקוחות לבוא לפה, יש להם אוירה נעימה, נעים להם לשהות בחנות בזכותו, וכך יש הרבה מכירות והצלחה. הוא אוצר! אם אתה מוציא אותו, הקונים פחות יבואו, וגם העובדים יתחילו לריב חדשים לבקרים, איש את רעהו חיים בלעו". בחנויות היום משמיעים נעימות, זה לא דוקא לטובת הלקוחות אלא בעיקר לטובת הבעלים, כשיש נעימה בחנות, הקונה לא ממחר לצאת, הוא מרגיש רגוע, הוא נהנה מחווית הקניה.

הסביר המשגיח לנכד: "יהודי עומד לדין בראש השנה וביום הכיפורים, בודקים מה הזכויות ומה החובות שלו. לפעמים החובות שלו גדולים יותר, ואז הסגור בא ואומר: 'רבנו של עולם! היהודי הזה מאיר פנים לאחרים, הוא גורם שיחידים יחיכו, הוא גורם שהיהודי טוב ליהודים, הוא עושה טוב לעולם. אגא, תן לו שנה טובה, מגיע לו! אולי אין לו מספיק זכויות, אבל הוא עושה טוב לכולם, מגיעה לו שנה טובה'. לכן הבאתי לבחור הזה סגולה ליום הדין לחיך! לחיך לאנשים, להאיר פנים, לעזור לאנשים".

אבינו מלכנו

בפרשת כי תבוא התורה אומרת: "ושמחת בכל הטוב" (דברים כ"ו, י"א), אדם צריך לשמוח בכל טוב שיש לו. אפילו שיש לו גם דברים רעים, בעיות, קשיים, מכל מקום עליו

את הגט, עד שיגיע זמן חזרתו אמר לאחד היהודים שם: "תוכל לעשות לי טיול קצר בג'ונגל? אף פעם לא הייתי בכזה מקום". היהודי לקח את הרב ברכב והחלו לנסוע. באמצע הדרך זינק לעברם אריה אימתני, והחל לשאוג שאגות אימתניות. אמר לי הרב: "באותם רגעים כל הגוף שלי רעד, פחדתי מאד, לא הצלחתי לזוז!".

מה ההבדל בין הבחורים שהיו בגן החיות, לבין הרב שהיה בג'ונגל? למה הם לא פחדו והוא פחד נורא? בגן החיות יש מחיצה שהנמר לא יכול לעבור דרכה, יש זכוכית מחוסמת שהוא לא יכול לנפץ. אבל בג'ונגל, האריה יכול להגיע לאדם בתוך רגע! לכן הוא פחד פחד מות. ככל שהמחיצה בין האדם לחיה יותר עבה ומחוסמת, כך הוא פוחד פחות.

קרבת אלקים לי טוב

אבותינו היו בדרגה גבוהה מאד, לא היתה מחיצה בינם לבין הקב"ה, לכן הם פחדו מאד, הם הרגישו יותר את הקדוש ברוך הוא, לכן היו בוכים בתפלות ראש השנה. אבל אנחנו לצערנו רחוקים יותר, המחיצה שבינינו עבה יותר, לכן אנחנו לא מצליחים לפחד ולבכות בתפלות כראוי. היום יש הרבה היסח הדעת, הרבה טרדות, קשה להתרכז ולהבין שאנחנו עומדים לפני משפט גורלי. אם נעצור את מרוץ החיים ונתבונן לקראת מה אנחנו עומדים, נבוא מוכנים הרבה יותר. וכמה שאדם יבוא מוכן יותר יקבל יותר, כיון שהכין כלים לקבל את האורות והשפע.

"ונתנה תוקף"

צריכים להשתדל מאד להתקרב לבורא עולם בימים האלה כמה שיותר, לעשות חשבון נפש, בין אדם למקום, בין אדם לחברו, צריך לראות איך עברה השנה, מה עשינו בה, מה עבר עלינו. כשמעבירים בראש את מה שקרה כל השנה, נזכרים בדברי הקדוש רבי אמנון ממגנצא ה"ד בפיט "ונתנה תוקף" שיש אומרים אותו בראש השנה וכיפור: "מי במים ומי באש מי בחרב ומי במגיפה" וכו', ה' ישמור. יש גזירות, יהי רצון שתתבטלנה. הקב"ה מעורר אותנו לתשובה! להתקרב אליו, לדעת שהוא המלך שלנו.

התחלה טובה

מתעשרת בסופה

בגמרא במסכת ראש השנה מובא (דף ט"ז ע"ב): אמר רבי יצחק, כל שנה שרשה בתחלתה, מתעשרת בסופה. אדם שבתחלת השנה יראה את עצמו כרש, כעני ואביון, יתפלל ויתחנן על נפשו, סופו לזכות לשנה עשירה בדברים טובים. סוחר שיודע שבעוד מספר ימים יש מכירה גדולה ומכל העולם באים לקנות שם, ודאי שיכין את הדוכן שלו, יזמין כל מה שחסר לו, יבוא מוכן, הוא יודע שהוא עומד להרויח הרבה כסף. אבל סוחר שתוך כדי המכירה יתחיל להכין את הדוכן שלו, ודאי שיריוח מעט מאד, הוא לא הכין את עצמו כהוגן. להבדיל, ככה צריך להיות בעבודת ה', מי שטרם בערב שבת יאכל בשבת, אדם שיתכונן עכשיו בימים הנוראים, בעזרת ה' יזכה לשנה טובה.

תחשוב טוב - יהיה טוב!

מנן ראש הישיבה זצוק"ל היה תמיד חוזר ואומר לנו את דברי האדמו"ר מליובאוויטש ע"ה: אדם צריך לחשוב טוב, תחשוב טוב יהיה טוב! והרב היה מוסיף: תחשוב ראשי תיבות תחל שנה וברכותיה. לכן אף שאנחנו מפחדים

בית נאמן

פדיון נפש להרוש את גור הדיון

"ידוע בספרי הקבלה כי אחד התיקונים הגדולים ביותר
לבטל מהאדם את הגזרות ולפתוח את מזלו לכדיאות,
פרנסה והצלחה זה פדיון נפש..."

בע"ה מידי יום עורכים פדיון נפש המסוגל לישועות
על פי הסדר שתיקן מרן החיד"א ע"י רבני הישיבה

פדיון נפש
פרטי 160 ₪ לשם
כמנין צ"ם

פדיון נפש
כללי 52 ₪ לשם
כמנין ב"ן

למסירת שמות ותרומות חייגו עכשיו:

שלחו הודעה
08-6727523

9105*

מענה אנושי 24 שעות, רב קווי

דמעותינו בנאדך להיות". ובספר חסידים (סימן ר"ג) כתב שפאָשר אָתָּה אומר "שתשים דמעותינו בנאדך להיות", אָתָּה צריך לְדַמְעַ וּלְכַפּוֹת, ואם אינך דומע, זֶה בְּכִינִית "דבר שקרים לא יכון לנגד עיני" (תהלים ק"א, ז). וְיֵשׁ דְּבַר כְּזָה גַם בְּפִלְחוֹת שְׁלֵנוּ: **"וגם את דמעותי שימה בנאדך"** ואם אין לך דמעות, אם כן מה אָתָּה אומר "דמעותי"? (אני יש לי כִּנְיָה בְּמִלִּים הָאֵלֶּה, כִּי "דמעותי" זֶה גִּמְטְרִיָּה הֶשֶׁם שְׁלִי, תִּקַּח אוֹתִי וְשִׁים אוֹתִי בְּנֹאד שְׁלִי. אָבֵל לֹא לְכֵלֶם יֵשׁ גִּמְטְרִיָּה כְּמוֹ שְׁלִי...). לָכֵן כְּשֶׁאוֹמְרִים אֶת זֶה צָרִיךְ לְכַפּוֹת וּלְדַמְעַ, וְיָמִי שֶׁלֹּא יָכוֹל לְדַמְעַ, מַה יַּעֲשֶׂה? יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁיְדַלֵּג אֶת זֶה, לִפִּי זֶה עַל חֶלֶק גָּדוֹל מִתְּפִלּוֹת צָרִיךְ לְדַלֵּג. אָבֵל מֶרֶן הֵרֵב עוֹבְדֵיָה כְּתִב (חזון עובדיה ימים נוראים עמ' י"ט) שֶׁלֹּא צָרִיךְ לְדַלֵּג, כִּי לֹא אֶמְרֵנִי דְּמָעוֹתֵי "עֲכָשׁוּ", אֲלֵא תָמִיד. וְבִלְלִי פָּעוֹר אֲנִשִּׁים דּוֹמְעִים, לָכֵן אֶפְשָׁר לִזְמֹר "שימה דמעותי בנאדך" אֲפִלּוּ שֶׁאֵדָם אֵינוֹ דּוֹמֵעַ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, וְאֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ דּוֹמֵעַ בְּכַפּוֹר, יֵשׁ אֲנִשִּׁים צְדִיקִים שְׂדוּמְעִים בְּכַפּוֹר [וְכֵלֶם כְּלוּלִים יַחַד], וְהַכֵּל בְּסֵדֶר גָּמוֹר. (גליון 372 אותיות ט' ו'-).

א. רב [האמורא] תקן כמה וכמה תפלות יפות, כל התפלות הארוכות שאנחנו אומרים אותם במוסף של ראש השנה - "אתה זוכר מעשה עולם, ופוקד כל יצורי קדם, לפניך נגלו כל תעלומות", נחמדות עד מאד, עברית צחה של תנ"ך, חבר אותם רב, "תקיעתא דרב" - ככה הם נקראים. ואלו שמאכל חבר משהו אחר. במקום "מה נאמר לפניך יושב מרום", חבר קטע "ממעמקי הלב". ככה מוכא בגמרא. (בית נאמן גליון 284 בהערה). **ב. החוזה מלובלין - רבי יעקב יצחק הלוי מלובלין** (נפטר בתשעה באב שנת תקע"ה) היו לו כמה תלמידים שקלם צדיקים גמורים. ואחד מהם שמו **רבי נפתלי מרופשיץ, היה צדיק יסוד עולם.** והחוזה היה עושה תשליו ביום ראש השנה, והיה רבי נפתלי הולך אחריו. ואחרי שגמר את התשליו רבי נפתלי הלך. אמר לו: לאיפה אתה הולך נפתלי? אמר להם: אני הולך לאסוף את העוונות שהחוזה השליך. כי העוונות שלו בשבילי זה מצוות. ואני הולך לאסוף אותם מן העולם... (בית נאמן גליון 227 בהערה) **ג. יש פייט שהאשכנזים אומרים אותו: "הי רצון מלפניך שומע קול בכיות, שתשים**

שה אובה ומתקנה לבי ישרא

הלכה נאמנה

חזן שטעה בהמלך הקדוש

יש מחלוקת גדולה בדבר הזה [לגבי חזן שטעה בחרוז ואמר בעשרת ימי תשובה האל הקדוש]. מרן הרב עובדיה (שינייה) אומר (בשו"ת יב"א ח"א חא"ח סי' ח' ועוד) לפי דעת **המאירי** (בברכות דף י"ד ע"א) שאומר פיון שאמר קדוש [שבקדשה] נחשב כאלו זו [ברכת אתה קדוש] ברכה חדשה. למד את זה מהירושלמי [הגמרא שנכתבה בארץ ישראל לפני התלמוד הבבלי]. הירושלמי (ברכות פ"ה ה"ג) מספר על אחד ששמו "בן בוטיטי" והוא נשתתק באופניא, הוא היה חזן והתפלל "יוצר" כשהגיע ל"אֶפְרַיִם [וְחִיּוֹת הַקֹּדֶשׁ בְּרַעַשׁ גָּדוֹל וְכו']" מרב הפחד של האפנים וְחִיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, השתתק מפחד. (פיראָה היה אדם גדול, אחרת לא היה נכתב בירושלמי). אמרו שצריך לעמוד חזן אחר תחתי, האם הוא יחזר מתחלת יוצר אור וימשיך? הירושלמי אומר פיון שעיניו "קדוש קדוש" זה כאלו ברכה נפרדת, לכן מי שעולה אחריו יגיד "לֹא-ל ברוך נעימות יתנו". וגם מרן (בפולקו עירוף סי' נ"ט ס"ה) ככה כותב, אין צריך לחזור מהתחלה, רק במקום שפסק. אז המאירי כתב שהוא חזן לגבי מי שטעה ב"אתה קדוש". **והרב עובדיה אומר שהוא חזן כאן לגבי המלך הקדוש, אם שליח צבור טעה ואמר "הא-ל הקדוש" במקום "המלך הקדוש", לא יחזור מה' שפתי תפתח אלא מ"אתה קדוש".** אם זה היה יחיד שטעה בתפלת לחש, שלוש ברכות ראשונות ברכה אחת הן וחזר לראש. אבל פיון שהוא לא יחיד, אלא הוא שליח צבור ואמר קדשה, הקדשה היא כמו ברכה נפרדת, והוא חוזר רק מאתה קדוש בלבד. **אבל יש חולקים עליו,** אומרים: וכי אנחנו חוזרים מתחלת העמידה כי הכל ברכה אחת? הם שלש ברכות ונחשבות כאחת, אז גם אם נגיד שהקדשה היא ברכה נפרדת, והם נעשו ארבע, הארבע האלה כמין אחת. **ובאמת דעת רב האחרונים לחזור מהתחלת התפלה, לכן לא כדאי להפגס למחלוקת,** אלא נעמיד על המשמר, אם החזן טעה יתקנו אותו מיד, כדי שיתקן את עצמו תוך כדי דבור. מה זה תוך כדי דבור? שניה אחת, שיעור [זמן] לומר "שלוש עליך רב". אם הוא אמר "הא-ל הקדוש-המלך הקדוש" הוא יצא, זה בסדר. **למעשה ההלכה כמו רבי משה לוי** (בשו"ת תפלה למשה ח"ד סי' מ"ג) **שחזר לראש. הדברים שלו מאד נראים,** הם מאד מסתברים. לא רק הסברה הזאת, אלא הביא פוסקים רבים, הביא פשוט מרן, הביא ובהיא. ועוד הביא טעם שהחזן הזה של הירושלמי לא מסכים, וכן אין אומרים ספק ברכות להקל בתפלה כמו שהרב עצמו כותב ביביע אומר (ח"ב חא"ח סי' ח'). אך

אנחנו מביאים את שתי הדעות מפני הפגוד. לכן לכתחלה לא להפגס לספק, מיד יתקנו אותו וזהו... לא לישן... אחר כך החזן אומר: מה אני אמרתי? לא עושים ככה. על ספק גם כן צריך לחזור. למה? כי כל השנה אמרנו "הא-ל הקדוש". גם בזה וגם ב"המלך המשפט", אם הוא לא אמר את זה, הוא צריך לחזור. (ועיין עוד בשו"ת בית נאמן ח"ב חא"ח סי' ל"ד).

שכח לומר בעשרת ימי תשובה "המלך המשפט"

הבן איש חי אומר (בהלכה י"ט) ש"ב"ה המלך המשפט" אם הוא טעה ואמר "מלך אוהב צדקה ומשפט" כיון שאמר "מלך", אינו חוזר. אבל חלקו עליו, אמרו כשהבן איש חי דרש את הדבר הזה שפיון שאמר מלך אינו חוזר, עמד **רבי אברהם הלל** (הוא היה אב בית דין בבבל) ואמר לו: **מחילה, אנחנו פוסקים כמו מרן** (בפולקו עירוף סי' תקפ"ב ס"א) שחוזר. אבל רבי יוסף חיים לא שמע לו, למה לא שמע לו? כי ידוע הכלל שאומרים ספק ברכות להקל נגד מרן. **אבל חדש ביביע אומר** (ח"ב חא"ח סי' ח') **שבתפלה לא אומרים ספק ברכות להקל** (למה? כשאתה אומר לו מספק אל תחזר, אז הוא ממשיך לך את כל הברכות שאמר כה, ויכול להיות שקלם לבטלה לדעת רב הפוסקים, לכן צריכים לחתך את הדיו). **והדיו הוא כדעת מרן ורב הפוסקים שצריך לחזור.** ומוטב לחזר ולעשות [אולי] ברכה אחת לבטלה, מאשר להמשיך ולעשות כמה ברכות לבטלה. **אבל אם אדם גמר את התפלה, אז ממילא הוא יעשה תנאי** (שאם אינו חייב לחזור, תהיה זו תפלת נדבה). ויש אומרים שגם זה לא צריך, כי המנהג היה בכל עדות המזרח שמי שאמר "מלך אוהב צדקה ומשפט" במקום "המלך המשפט" שהוא חוזר.

ההבדל בין "מלך אוהב" ובין "המלך המשפט"

ומה ההבדל בין "מלך אוהב" ובין "המלך המשפט"? יש פירוש פילוסופי [שאומר רבנו מנחם כפ"ב מהלכות תפלה (בפירושו השני) והובא בב"י שם]. ויש פירוש יותר פשוט [רבנו מנחם שם (בפירושו הראשון)]. כשתאמר: "מלך אוהב" הפגנה שהקדוש ברוך הוא אוהב שפני אדם יתנהגו בצדק ומשפט, הוא בעצמו לא שופט, אלא נותן לכני אדם לשפט. בשביל זה יש בתי דין בעולם. **אבל "המלך המשפט" הפגנה הוא בעצמו שופט.** אם בני אדם בטלנים, לא רוצים לשפט, אז שהם תנפים, מקבלים שתוד, הוא בעצמו שופט, חותם את הדברים. לכן חובה לומר "המלך המשפט", וזה מעבב. (בית נאמן גליון 475 אות י"ח - כ').

בית נאמן

כפריו
כפרה
כפרה

ניתן להעביר את פדיון כפרות
למוסדותינו הקדושים
ולהיות שותפים
בהפצת התורה לאלפים

למסירת שמות ותרומות חייגו עכשיו:

***9105**

שלחו הודעה
08-6727523

בעמדת
נדרים פלוס

מענה אנושי 24 שעות, רב קווי

